

Uniwersytet Rzeszowski
ur.edu.pl

Gazeta Uniwersytecka

nr 4 (123) _____
Listopad/Grudzień 2022
ISSN 2719-4647

Konferencje i seminaria

*Konferencja naukowa nt.
„Wyzwania dla gospodarki
w niestabilnym otoczeniu”*

Kultura i sztuka

*Koncert „Legenda
o żołnierzu polskim”*

Wydarzenia

Mikołajki z Archeologią

Varia

*Przypływa statek załadowany
pieśniami adwentowymi,
kolędami i pastoralkami
z Rzeszowa do Kraju Saary*

Uniwersytet Rzeszowski
ur.edu.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 2719-4647

Skład: Wydawnictwo UR

Druk: Drukarnia UR

Adres Redakcji:

al. Rejtana 16c

35-959 Rzeszów

tel.: 17 872 10 26

gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja

Maciej Ulita

Wioletta Wrona

Foto okładka

Iryna Miedvedieva

Projekt layoutu

Kamil Skrzypiec

Nakład: 150 szt.

Gazetę Uniwersytecką wydaje

Uniwersytet Rzeszowski za zgodą

Rektora. Autorzy tekstów

i współpracownicy nie otrzymują

honorariów za publikację.

Zastrzegamy sobie prawo skracania,

adiustacji tekstów i zmiany tytułów.

4 Kolejny k-Rok

Z życia uczelni

5 Z obrad Senatu

6 Uroczyste odsłonięcie tablicy z okazji 550. rocznicy nawiązania pierwszych relacji między Polską a Azerbejdżanem

8 Wizyta Ambasadora Rwandy w Uniwersytecie Rzeszowskim

9 Naukowcy z Uniwersytetu Rzeszowskiego sprawdzą, jak żyje się mieszkańcom Rzeszowa

10 MUR przygotowuje się do jubileuszu

Do poczytania

12 Polifonia pamięci na granicach karpackich światów

15 Przygoda UltraMirage po raz drugi

17 „Resovia Saltans” dla Pierwszaków!

18 Owocna jesień w Wydawnictwie UR

21 Wydawnictwo UR poleca

Konferencje i seminaria

22 V Światowy Kongres Sztuk i Sportów Walki w Rzeszowie

24 Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Żydzi w kulturze muzycznej Galicji 2”

25 Konferencja naukowa „Wyzwania dla gospodarki w niestabilnym otoczeniu”

Nagrody i osiągnięcia

27 Uniwersytet Rzeszowski otrzymał certyfikat EUROPEAN QUALITY CERTIFICATE® 2022 w kategorii „nauka” za projekt RID

28 Debiut UR w prestiżowym QS World University Rankings 2023

29 Pracownicy Kolegium Nauk Przyrodniczych UR ponownie wśród 2% najczęściej cytowanych badaczy na świecie

30 Prof. dr hab. Krzysztof Kukuła prelegentem podczas Karpackiej Konferencji Ministerialnej

31 Po raz kolejny studenci kierunku Lekarskiego Kolegium Nauk Medycznych laureatami konkursu „Najlepsi z najlepszych! 4.0.”

Kultura i sztuka

32 Koncert „Legenda o żołnierzu polskim”

Wydarzenia

34 59 Biennale Sztuki w Wenecji

39 Druga edycja „Nocy Anglistów” w Uniwersytecie Rzeszowskim

40 Wydarzenie promocyjne „Dni Języka Niemieckiego Katedry Germanistyki UR i XII LO”

42 Mikołajki z Archeologią – dni otwarte Instytutu Archeologii UR

Varia

44 Sztuka łączy. O współpracy Instytutu Sztuk Pięknych z Facultad de Bellas Artes

46 Begegnungen auf der Grenze/ Rencontres à la frontière/ Spotkania na granicy, czyli Przyływa statek załadowany pieśniami adwentowymi, kolędami i pastorałkami z Rzeszowa do Kraju Saary

49 Promocja kultury polskiej w Stanach Zjednoczonych

Pro memoria

52 Pani prof. dr hab. Dariya Bercha – wspomnienia

Studencki uniwersytet

53 Podsumowanie działalności Studenckiego Koła Naukowo-Artystycznego ZAPAA

54 Międzynarodowy Dzień Radiologii

55 Andrzejki w Uniwersytecie Rzeszowskim

Na sportowo

56 I Integryjne Akademickie Mistrzostwa Podkarpacia w Pływaniu

57 Integryjne Mistrzostwa Polski w Tenisie Stołowym

Kolejny k-Rok

Maciej Ulita

Koniec roku zwyczajowo jest czasem refleksji, podsumowań i życzeń. Jako że lubimy zwyczaje i przyzwyczajenia, postaram się sprostac ich wymogom.

Refleksja

Im dłużej żyję, tym mniej się zastanawiam. Kiedyś analizowałem rzeczywistość, starałem się szukać sensu i logiki w otaczającym mnie świecie i... cierpiałem. Teraz wiem, że to nie ma sensu, bo nie w tym on tkwi. Coraz bardziej uświadamiam sobie, że jest cała masa rzeczy, na które nie mam wpływu... i – co ważniejsze – wcale go nie potrzebuję. Powodowany zdrową dawką egoizmu mogę krzątać się wokół spraw bliskich i „ogarnialnych” w perspektywie mojej osobistej przestrzeni, definiowanej nieco w duchu recentywizmu, dotykanej terażniejszości, chęci, potrzeb i możliwości, które wbrew powszechnemu przekonaniu zależą właśnie ode mnie. To nie boli, a wręcz przeciwnie – jest źródłem elementarnej, bazowej satysfakcji. Odkrywam dla siebie przestrzeń, dostrzegam pomniejszych zalety, które sumują się w odczuwalnym spokoju. Rozumiem, że wielu rzeczy nie muszę. Nie odczuwam wewnętrznej presji na to, czy do tamtego. Żyję i na złość światu jestem z tego zadowolony.

Podsumowanie

Zwyczajowo powinno być na końcu, ale... Kolejny rok pokazuje, że nie

wiemy tak wiele, że mogłoby to przynieść Sokratesa, szczególnie że uświadomienie własnej niewiedzy nie prowadzi nas do intelektualizmu etycznego, ani nie popycha do zmian. Zaczynamy zwyczajowo narzekać, że ci, że to, że oni, że tamto, zamiast powiedzieć sobie – i ch...oć nie wiem, jak bardzo będę się starał, pewnych rzeczy nie zmienię. Kiedyś myślałem, że to przejaw tchórzostwa, braku woli walki, czy paralizującej niemocy, że jeśli tak myślę, to jestem słaby... Teraz wiem, że to zdrowy rozsądek i umiejętna hierarchizacja priorytetów. Dla mnie brzmi to jak całkiem przyzwoite podsumowanie.

Życzenia

Zwyczajowo powinienem napisać – „Z okazji nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku życzę Wszystkim Państwu spokoju, radości, rodzinnego ciepła i wiary w to, że świat będzie kiedyś lepszy”. Zwyczajowo pewnie powinienem, ale wydaje mi się, że lepiej będzie powiedzieć: „Zupełnie bez okazji, jak również z każdej z nich życzę wszystkim spokoju będącego skutkiem racjonalizacji, radości wynikającej z ustalenia priorytetów i zgody z samym sobą, rodzinnego ciepła płynącego z uświadomienia sobie jego prawdziwej, nadającej sens wartości i wiary w siebie, bo bez tego **samo nic się nie zmieni!**”.

Z obrad Senatu

Justyna Zięba

Pierwsze w nowym roku akademickim posiedzenie Senatu zwołane zostało na dzień **27 października**.

Porządek obrad przewidywał między innymi zmiany w składach osobowych komisji senackich i dyscyplinarnych, podjęcie uchwał w sprawie umieszczenia tablicy upamiętniającej nawiązanie stosunków między Polską a Azerbejdżanem oraz w sprawie sprzedaży nieruchomości przy ul. Hoffmanowej w Rzeszowie.

W pierwszym punkcie Senat przyjął zmiany w *Regulaminie zatrudniania i wynagradzania pracowników Dwujęzycznego Liceum Uniwersyteckiego im. Stanisława Barańczaka w Rzeszowie*.

W kolejnym punkcie zaktualizowane zostały składy osobowe:

- Komisji ds. Kształcenia,
- Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich,
- Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów,
- Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów.

Zmiany wynikały z utraty statusu studenta członków, którzy ukończyli studia. W trzecim punkcie podjęta została uchwała w sprawie ustalenia programu studiów podyplomowych florystyka z elementami dekoracji wnętrz.

W kolejnym punkcie Senat pozytywnie zaopiniował umieszczenie tablicy upamiętniającej 550. rocznicę nawiązania pierwszych stosunków między Polską a Azerbejdżanem oraz 30. rocznicę

nawiązania stosunków dyplomatycznych między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Azerbejdżanu na ścianie budynku Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Ostatnia podjęta na posiedzeniu uchwała dotyczyła wyrażenia pozytywnej opinii na temat sprzedaży nieruchomości gruntowej wraz z istniejącym budynkiem hali sportowej przy ul. Hoffmanowej 25 w Rzeszowie. Na koniec prof. dr hab. Idalia Kasprzyk – prorektor ds. Kolegium Nauk Przyrodniczych przedstawiła swoją prezentację pt. *UR w rankingu „Perspektyw” – metodologia*.

Posiedzenie Senatu zwołane zostało na **24 listopada**.

W pierwszym punkcie Senat podjął uchwałę wszczynającą postępowanie w sprawie nadania tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Rzeszowskiego **prof. dr hab. n. med. Mansur Rahnama-Hezavah**.

W drugim punkcie na mocy podjętej uchwały Senat nadał imię **prof. dra hab. n. med. Lesława Grzegorzcyka** auli nr 101 mieszczącej się w budynku G4 Uniwersytetu Rzeszowskiego z siedzibą przy ul. Warzywnej 1A oraz pozytywnie zaopiniował umieszczenie tablicy upamiętniającej Profesora.

W kolejnych dwóch punktach powołane zostały nowe osoby do składów:
– Komisji Wyborczej Uniwersytetu Rzeszowskiego,

– Komisji Dyscyplinarnej ds. Doktorantów,

– Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej ds. Doktorantów.

W bloku spraw dydaktycznych Senat podjął uchwałę w sprawie wyrażenia opinii na temat zlecenia przez Ministerstwo Edukacji i Nauki realizacji przez Uniwersytet Rzeszowski kwalifikacyjnych studiów podyplomowych nauczanie języka polskiego. Przyjęte zostały także zmiany w programie studiów na kierunku historia, studia drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Porządek obrad przewidywał również sprawozdanie prorektora ds. studenckich i kształcenia z wyników rekrutacji na bieżący rok akademicki, w którym to pani dr hab. Elżbieta Rokosz, prof. UR szczegółowo przedstawiła najważniejsze informacje dotyczące m.in. liczby kandydatów, liczby przyjętych na pierwszy rok studiów czy najbardziej obleganych kierunków.

Na koniec dyrektor UCTT pan Bartosz Jadam przybliżył najważniejsze informacje dotyczące działalności Uniwersyteckiego Centrum Transferu Technologii, jak również spółki celowej InventUR, zachęcając przy okazji do współpracy i korzystania z ich pomocy przy komercjalizacji wyników badań naukowych.

Uroczyste odsłonięcie tablicy z okazji 550. rocznicy nawiązania pierwszych relacji między Polską a Azerbejdżanem

9 listopada 2022 r. na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy z okazji 550. rocznicy nawiązania pierwszych relacji między Polską a Azerbejdżanem.

Wyjątkowym gościem była Nargis Gurbanova ambasador Republiki Azerbejdżanu w RP. Jego Magnificencja prof. dr hab. Sylwester Czopek podkreślił, że to ważny moment zarówno dla regionu, jak i nauki. Rektor UR w swoim przemówieniu zaznaczył, jak ważna jest płaszczyzna współpracy Europa – Wschód, a tę uroczystość powinniśmy postrzegać jako początek wielkiego programu, w którym wszyscy będziemy uczestniczyli.

Polskę i Azerbejdżan dzielą tysiące kilometrów, mimo to, geopolityczne usytuowanie, zasoby i potrzeby surowcowe oraz potencjały ekonomiczne sprzyjają zacieśnieniu wzajemnych relacji gospodarczo-politycznych i wymianie doświadczeń. Nawiązywanie relacji nie tylko pokazuje rolę, jaką Uniwersytet Rzeszowski odgrywa w regionie, ale wskazuje także na interesujące perspektywy rozwoju nauki. Odsłonięcie tablicy upamiętniającej to ważny symbol współpracy i pamięci o łączących nas przyjacielskich stosunkach.

Wyjątkowy charakter uroczystości wynikał również z okazji 30-lecia usta-

nowienia stosunków dyplomatycznych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Azerbejdżanu.

W ramach wydarzenia odbyła się 11. Międzynarodowa Konferencja Naukowa KAUKAZ 2022. Na konferencji zaprezentowano najnowsze wyniki badań nad Kaukazem. Jednym z efektów spotkania była integracja środowiska naukowego oraz rozwój współpracy pomiędzy ośrodkami naukowo-badawczymi z Polski i Kaukazu. W konferencji wzięli udział pracownicy nauki, specjaliści, badacze, doktoranci oraz studenci. Efektem konferencji będzie publikacja naukowa.

fot. M. Świąćicki

Wizyta Ambasadora Rwandy w Uniwersytecie Rzeszowskim

29 listopada 2022 r. w Uniwersytecie Rzeszowskim profesor Anastase Shyaka – ambasador Rwandy w Polsce spotkał się ze studentami. Podczas spotkania władze uczelni reprezentował JM prof. Sylwester Czopek, rektor UR i prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. Elżbieta Rokosz, prof. UR.

Rozmowy koncentrowały się wokół planowanej współpracy w zakresie kształcenia studentów. Po wygłoszeniu referatu pt. „Rwanda: culture, economy and transformation” wytworzyła się ciekawa dyskusja między ambasadorem a studentami. Ambasador był pod wrażeniem infrastruktury, możliwości kształcenia w Uniwersytecie Rzeszowskim i obszarów badawczych, w których realizowane są projekty naukowe.

Anastase Shyaka, obecny ambasador Rwandy w Polsce, to absolwent polskich uczelni: Politechniki Warszawskiej, Szkoły Biznesu Politechniki Warszawskiej oraz Uniwersytetu Gdańskiego. W swoim ojczystym kraju sprawował liczne prestiżowe funkcje, m.in. ministra ds. samorządu lokalnego, dyrektora generalnego Rwanda Governance Board w Kigali oraz dyrektora Centrum Zarządzania Konfliktem Narodowego Uniwersytetu Rwandy w Butare. Wykładowca akademicki, biegle władający takimi językami jak polski, francuski i angielski.

fot. J. Wilk

Naukowcy z Uniwersytetu Rzeszowskiego sprawdzają, jak żyje się mieszkańcom Rzeszowa

28 listopada zostało podpisane porozumienie między Uniwersytetem Rzeszowskim i Urzędem Miasta Rzeszowa. Porozumienie podpisane przez JM prof. dra hab. Sylwestra Czopka – rektora UR i Konrada Fijołka – prezydenta Rzeszowa dotyczy projektu, w którym naukowcy Uniwersytetu Rzeszowskiego sprawdzą jakość życia mieszkańców Rzeszowa, a w efekcie nakreślą to, co należy zmienić, żeby wpłynąć na planowanie i podejmowanie przyszłych decyzji.

Celem projektu „Obserwatorium Miasta – platforma współpracy środowiska akademickiego z otoczeniem” jest poznanie opinii mieszkańców na temat jakości życia w Rzeszowie. Jednym z głównych elementów współpracy będą badania socjologiczne skoncentrowane na poznaniu opinii mieszkańców na temat wybranych aspektów jakości życia w mieście. Badania realizowane będą wśród rodziców uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, uczniów szkół ponadpodstawowych, studentów, a także seniorów. Projekt będzie realizowany przez zespół naukowców z Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego w ramach programu „Nauka dla społeczeństwa” finansowanego ze środków Ministra Edukacji i Nauki.

W spotkaniu uczestniczyła również dr hab. Sabina Grabowska, prof. UR – dziekan Kolegium Nauk Społecznych oraz dr Hubert Kotarski i dr Krzysztof Piróg, którzy od wielu lat są zaangażowani w badania dotyczące miasta i jego mieszkańców.

„Podpisanie tego porozumienia to kontynuacja wieloletniej współpracy uniwersytetu z miastem, efekty naszych działań naukowych pojawiają się jako źródło wiedzy dla prezydenta i służb miejskich. Dla nas to bardzo ważne, bo pokazuje oddziaływanie uczelni na otoczenie. Mogę zagwarantować, że te badania zostaną wykonane na bardzo wysokim poziomie” – mówi prof. dr hab. Sylwester Czopek, rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Na podstawie uzyskanych wyników badań planowany jest również cykl warsztatów – seminariów, których celem będzie stworzenie eksperckiego „Modelu postaw mieszkańców wobec miasta”. Projekt jest kontynuacją badań pod nazwą „Rzeszowska diagnoza społeczna”, które przeprowadzono do tej pory w 2015, 2017 i 2019 r.

fot. M. Świącicki

MUR przygotowuje się do jubileuszu

Anna Steliga

MUR, czyli Mały Uniwersytet Rzeszowski zainaugurował kolejny rok akademicki. Wyjątkowy, gdyż w 2023 r. będzie obchodzić swoje 10-lecie.

5 listopada 2022 r. w Sali Koncertowej Instytutu Muzyki na Uniwersytecie Rzeszowskim miała miejsce uroczysta inauguracja roku akademickiego 2022/2023 na Małym Uniwersytecie

Rzeszowskim. Było na poważnie i na wesoło.

Uroczystość poprowadziła pełnomocnik rektora ds. MUR – dr Anna Steliga, która przedstawiła zarówno założenia MUR-u, jak i zakres działań, a także koordynatorów MUR na kadencję 2020–2024 i harmonogram zajęć w obecnym roku akademickim. Pani prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. Elżbieta Rokosz, prof. UR, po krótkim przemówieniu zaprosiła studentów MUR do złożenia ślubowania. Na uroczystości nie mogło zabraknąć tradycyjnej pieśni akademickiej „Gaudemus igitur”.

Studenci z kół naukowych przygotowali przedstawienie teatralne, do którego sami napisali teksty bajek i stworzyli muzykę i tak powstał projekt „Bajki od dużych dla małych”. Wydali też płytę (podarunek dla najmłodszych studentów MUR) i książkę, którą zilustrowali, a ilustracje można było podziwiać na wystawie przygotowanej w holu budynku Instytutu Muzyki.

Podczas pierwszych zajęć prowadzonych przez dr hab. Małgorzatę Zarembińską, prof. UR mali studenci przekonali

Prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. Elżbieta Rokosz, prof. UR wygłasza słowa ślubowania

się, że wszystko może być muzyką (nawet owoce) i m.in. stworzyli nowy „hymn” MUR-u (200 osób zaśpiewało, wyklaskało i wystukało „My jesteśmy z MUR-u” do melodii piosenki zespołu Queen „We will, we will rock you”).

Każdy student MUR otrzymał także indeks, identyfikator, a także pakiety startowe z gadżetami przydatnymi do zajęć.

Program artystyczny inauguracji MUR przygotowały następujące koła: Koło Naukowe Instrumentalistów UR, Koło Naukowe STOS – Studio Teatralnej Ofensywy Studenckiej, Pragmatyczne Koło Naukowe UR Language Copy Tour oraz Koło Artystyczno-Naukowe GRAFO.

W jubileuszowym roku Mały Uniwersytet Rzeszowski zacieśni współpracę z Lwowską Regionalną Małą Akademią Nauk z Ukrainy.

Na MUR-owców czekać będzie wiele atrakcji i niespodzianek, ale niezmiennie będziemy udowadniać, że nauka nie musi być nudna, a za MUR-em dzieciaki sznurem!

fot. K. Skrzypiec

Sala Koncertowa Instytutu Muzyki dosłownie pękała w szwach

„Muzyka jest wszędzie i wszystko jest muzyką” – prowadząca dr hab. Małgorzata Zarębińska, prof. UR udowodniła, że tak jest w rzeczywistości

Studentki i studenci – aktorki i aktorzy projektu „Bajki od dużych dla małych” tuż po przedstawieniu

Polifonia pamięci na granicach karpaccich światów

Tomasz Kosiek

Na jednym ze szczytów w Beskidach Wschodnich (zwanych w Polsce Bieszczadami) spotykają się granice trzech państw: Polski, Ukrainy i Słowacji. Szczytem tym jest Krzemieniec (1221 m. n.p.m.). Ustawiono na nim granitowy obelisk z godłami wspomnianych państw. Góra i jej najbliższe okolice wzdłuż głównego grzbietu karpacciego tworzą dział wodny oddzielający zlewnie mórz Bałtyckiego i Czarnego. Ów wododział, w sensie symbolicznym, dzieli także pamięci społeczne mieszkańców tego karpacciego pogranicza. Jeszcze na początku XX w. tereny te znajdowały się bowiem w granicach jednego organizmu państwowego, tj. Cesarstwa Austro-Węgierskiego. Na przestrzeni ostatniego wieku wskutek zmian społeczno-politycznych wokół wododziału powstawały i upadały kolejne państwa, m.in II RP, I Republika Czesosłowacka, Związek Radziecki, PRL, Czesosłowacja, Słowacja, Ukraina. W niedalekiej przeszłości te wielokulturowe przestrzenie, stanowiące peryferia w stosunku do politycznych centrów, naznaczone zostały Zagładą ich żydowskich i romskich mieszkańców, a także masowymi deportacjami miejscowych społeczności. Dziś, w promieniu 50 km od Krzemieńca, znajdziemy niezliczone ślady po byłych mieszkańcach tych terenów (opuszczone cmentarze, ślady nieistniejących miejscowości itd.) oraz upamiętnie-

Kaplica z czaszkami żołnierzy z I wojny światowej w cerkwi w Osadnym (SK)

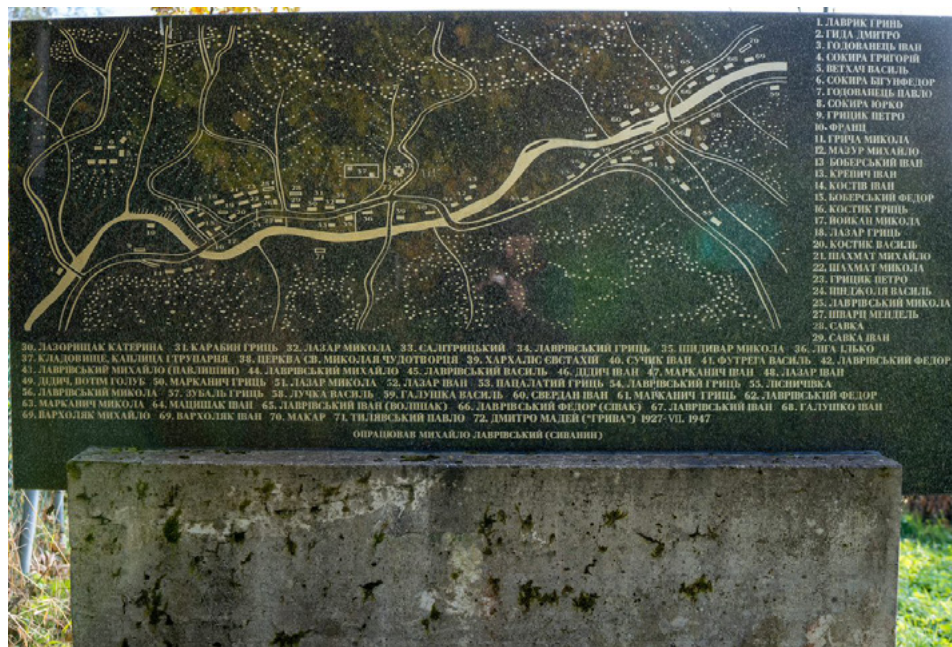
nia nawiązujące do (nie)istniejących państw i wydarzeń historycznych. Pogranicza państw narodowych wokół karpacciego wododziału stanowią przestrzenie nachodzących na siebie różnych interpretacji przeszłości i polityk pamięci. Miejscami pamięci są zarówno same granice, jak i ich nasyczone narodową symboliką i upamiętnieniami przygraniczne krajobrazy (*borderscapes*). Wskutek przesunięć granic, migracji, przemytu, relacji matrymonialnych pamięć na karpaccim pograniczu cechuje polifoniczność. W terenie nietrudno dostrzec zde-

rzanie się „oficjalnych” (narodowych i państwowych) z pamięciami nieoficjalnymi, przemilczanymi („ludowymi”, oddolnymi). Jednocześnie choć pogranicza państw narodowych obecne są w politykach pamięci nacjonalizujących centrów, to reżimy państwowych pamięci i polityk komemoracji docierają tu w sposób ograniczony, wybiórczy, a lokalne społeczności czasem dokonują ich samodzielnych reinterpretacji. Prezentowany z racji objętości artykułu bardzo fragmentarycznie fotograficzny materiał został zebrany w ramach pro-

jektu *Broadcasting from the Forgotten European Borderlands: Carpathian Watershed in the Polyphony of Voices* realizowanego z grantu Center for Governance and Culture in Europe z Universtity of St. Gallen. Celem projektu było zarejestrowanie wokół karpackiego wododziału w Polsce, Słowacji i Ukrainie, różnego rodzaju emanacji pamięci i upamiętnień. Nierzadko były to pomniki nawiązujące wprost do wydarzeń historycznych. Kiedy indziej z kolei obiektywem zarejestrowano miejsca i obiekty, które na pierwszy rzut oka nie mówią wiele o przeszłości. Dopiero po głębszym zastanowieniu, chwili refleksji prowadzą nas do odczytywania przeszłości. Wiele z zarejestrowanych na pograniczu polsko-słowacko-ukraińskim miejsc zazwyczaj mając możemy w sposób bezrefleksyjny, pomimo tego, że współtworzą one krajobrazy pamięci (*memoryscapes*).

W ramach terenowych eksploracji realizowanych w 2021 r. udało się zarejestrować także głosy ostatnich świadków i uczestników historycznych wydarzeń, osób, których przynależność państwowa zmieniała się, pomimo tego, że one same nie opuściły swoich miejscowości. W ich narracjach znaleźć można wspomnienie sąsiadów, których już nie ma, wspólnych ponadkarpaccich relacji, które podzieliły reżimy państwowych granic, obrazu wygnańców, których z ojcowizn wyrzuciły decyzje podejmowane w nacjonalizujących centrach. Dopełnieniem dźwiękowym zebranych materiałów są także nagrania pejzażu dźwiękowego przestrzeni wokół karpackiego wododziału. Czasem to dźwięki letniego deszczu spływającego na macewy na opuszczonym żydowskim cmentarzu w dolinie rzeki Už, czasem zaś to klangor lecących na południe ponad wododziałem żuraw lub dźwięki pociągu przemierzającego przełęcz Użocką.

Zebrany materiał wizualny i dźwiękowy, na który składają się setki nie

Tablica z mapą wsi Dołżyca k. Cisnej sprzed 1947 r. (PL)

Nagrobek cmentarny wykonany ze słupka granicznego Husne (UA)

zawsze jeszcze opublikowanych fotografii i nagrań trafił na dedykowaną projektowi stronę www.wododzial.pl, a także w przestrzeń social mediów Facebook (<https://www.facebook.com/WododzialTV>), Instagram ([https://](https://www.instagram.com/wododzial.tv/)

www.instagram.com/wododzial.tv/) i YouTube (<https://www.youtube.com/channel/UCCunO-4TpgY4PUWygl-b0Hw>).

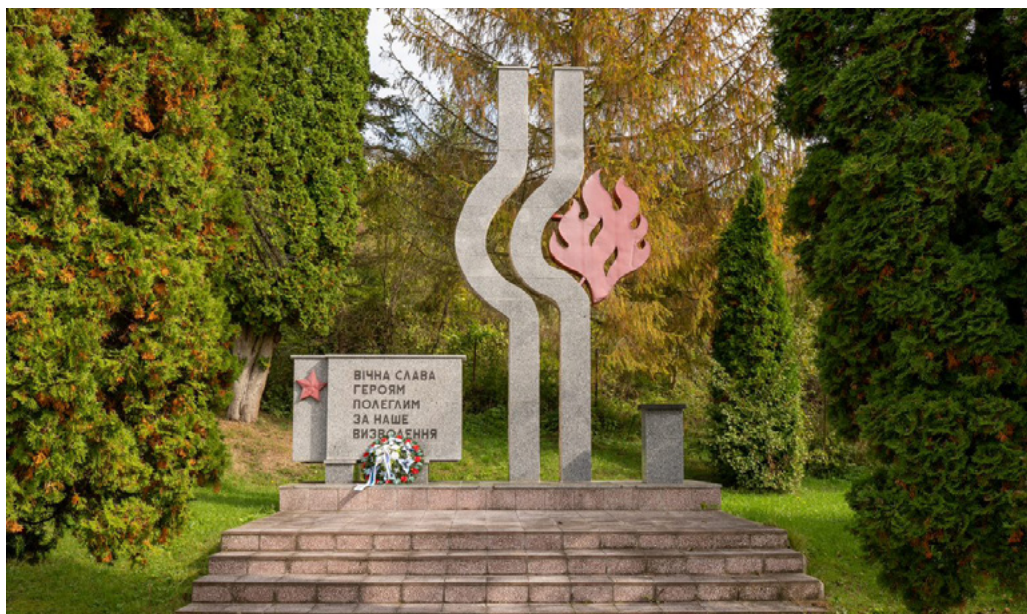
Dokumentacja wielogłosu pamięci z pogranicza Polski, Słowacji i Ukra-

iny uporządkowana została według obranych kategorii i miejsc, z których pochodzą fotografie lub nagrania dźwiękowe. W ten sposób odwiedzający stronę mogą samodzielnie wędrować różnymi ścieżkami. Wśród kategorii odwiedzający stronę znajdą m.in.: krajobrazy, granice, dziedzictwo, bohaterów czy transformacje. Ciekawe jest to, że pewne ślady pamięci pojawiają się w różnych kategoriach. Intrygujące są zwłaszcza obiekty, które znalazły się w kategorii „transformacje”. Odbiorcy znajdą w niej np. słupki graniczne z dawnej granicy II RP i Czechosłowacji, które stały w przeszłości na głównym grzbiecie karpaccim oddzielającym ziemie Galicji Wschodniej i Rusi Podkarpaciej. W latach 50–60. XX w., gdy dawna granica już nie istniała, a obszar ten wchodził już w skład ZSRR, symbole graniczne obu państw masowo wykopywano i znoszono w doliny, gdzie miejscowi kamieniarze wykorzystali je jako postumenty pod nagrobne krzyże. Tym samym dziś dawne emanacje granicy państwowej choć z pozoru zachowały swój zewnętrzny wygląd, spełniają daleko inną funkcję niż pierwotnie. Inną ciekawą kategorią są „nieobecni”, w której umieszczono dokumentację śladów ludzi, którzy z pogranicza Polski, Słowacji i Ukrainy zniknęli za sprawą Holocaustu lub masowych deportacji. Odwiedzający wspomnianą stronę znajdą tu fotografie osieroconych cmentarzy, zdjęcia zdziczałych sadów nadal rodzących owoce, których nie ma już komu zrywać, ruiny świątyń, w których nie rozlega się już głos modlitwy wiernych. Ścisłe związany z tą kategorią jest także jeden z fotocastów umieszczony na projektowym kanale YT.

Zapraszając do zapoznania się z owocami projektu zamieszczonymi na stronie wododzial.pl, warto powiedzieć, że opowieść o pamięciach wokół karpacciego wododziału to swoisty patchwork, zbiór fragmentów, które choć na pierwszy rzut oka

Groby zabitych przez oddział UPA działaczy komunistycznych we wsi Nova Sedlica (SK)

Upamiętnienie żołnierzy z Armii Czerwonej - Vysna Jablonka (SK)

nie pasują do siebie, to jednak tworzą całość. Czy można zatem opowiedzieć o przeszłości tego zakątka karpacciej przestrzeni? Oczywiście, że tak, ale nie sposób poprzestać na przedstawieniu tylko jednej jej wersji, gdyż wielość lokalnych i jednostkowych

doświadczeń, zmieniających się granic i reżimów narodowych pamięci sprzyja temu, że opowiedzieć ten świat można tylko w sposób polifoniczny.

fot. T. Kosiek

Przygoda UltraMirage po raz drugi

Maciej Milczanowski

UltraMirage el Djerid to wydarzenie specyficzne. Bieg odbywa się na początku października po tunezyjskiej Saharze na dystansie 52 i 100 km. Biegam od 4 lat i już drugi raz wybrałem się na pustynię, decydując się na dystans 52 km. Jest to najdłuższy dystans, jaki dotąd pokonałem, oprócz tego przebiegłem dwa maratony, dlatego dystans 100 km jest kwestią dalszej przyszłości.

Wydarzenie jest świetnie zorganizowane, na trasie znajdują się dwa punkty kontrolne (gdzie dostępna jest także woda) i dwa tzw. punkty wodne. Pierwszy punkt kontrolny umieszczony jest na 20 kilometrze, następnie punkt wodny na 30 km, drugi punkt kontrolny na 35 km i ostatni punkt wodny na 47 km.

Rok temu (w 2021) nie udało mi się zrealizować planu przygotowań, zmagałem się z kontuzjami, było też wiele spraw prywatnych, które utrudniały koncentrację na bieganiu i tym konkretnym biegu. Wskutek tego założenie było takie, że mając pełną świadomość, że fizycznie nie jestem przygotowany do pokonania 52 km Sahary, bez aklimatyzacji, doświadczenia w biegach pustynnych, to jednocześnie byłem absolutnie przekonany, że ten dystans pokonam „głową”. To znaczy gdy braknie mi sił, to motywacja sprawi, że do mety jednak dotrę. Już w trakcie biegu moja pewność tej „głowy” została poważnie zachwiana w okolicach 44 kilometra. Pomysłodawca i organizator tego wydarzenia Amir Ben-Gacem

mówi, że główną cechą potrzebną do pokonania dystansu na pustyni jest „resilience”, czyli odporność, umiejętność przystosowania się, elastyczność. Ja przekonałem się na tym 44 kilometrze, że drugim ważnym hasłem tego biegu jest „recovery”, czyli powrót do sił, odbudowanie. Doświadczenia tego pierwszego biegu sprawiły, że w głowie powstał dość precyzyjny plan tego biegu w obecnej edycji 2022.

Start mojego dystansu nastąpił o godzinie 6.30, wraz ze wschodem słońca, gdy jest jeszcze chłodno. Piękno pustynnego krajobrazu, szczególnie gdy niesamowicie wynurzało się z saharyjskich piasków słońce, poranny chłód, pozytywne emocje współbiegaczy – to wszystko powoduje, że biegnie się świetnie, problemem jest ograniczanie tempa, a nie motywacja.

Te 20 km do pierwszego check-pointu udało mi pokonać tempem 6.15 min/km i zaraz po starcie trzeba było sporo samodyscypliny, żeby utrzymać tak wolne tempo. Pamiętałem jednak przestrożę organizatora, aby nie dać się ponieść emocjom w pierwszej fazie biegu, bo w końcówce nie starczy sił. Niestety nie wszystko da się na pustyni przewidzieć. Plan, jaki miałem, zakładał identyczne warunki jak rok wcześniej, a te okazały się zupełnie inne.

Pierwszym czynnikiem był piasek. Parę dni wcześniej padało i piasek miał inną konsystencję. Natomiast drugą różnicą był wiatr. Około piątego kilometra wiał coraz mocniej czołowy wiatr, który z każdą minutą coraz bar-

ziej utrudniał bieg. Po 10 kilometrze było mi już trudno utrzymać założone tempo, ale wiatr wciąż się wzmacniał. Na 14 kilometrze jest odcinek z głębszym piaskiem i tam wiatr i piasek sprawiły, że przeszedłem do marszu. Było to dla mnie spore rozczarowanie, ponieważ setki kilometrów, jakie biegałem każdego miesiąca, miały sprawić, że tym razem już nie tylko głowa, ale i fizyczne przygotowanie sprawi, że ten bieg będzie dla mnie znacznie łatwiejszy do pokonania. A tu marsz

jeszcze na długo przed pierwszym punktem kontrolnym...

Do check-pointu dotarłem na przemian, maszerując i biegnąc. Tam kilka minut na złapanie oddechu, uzupełnienie zapasu wody i ruszam w dalszą drogę. Tym razem mam do pokonania odcinek 10 km, ale teren zaczyna się wznosić i po 25 km trasa biegu skręca na zachód, wiodąc przez wydmy głębokiego piasku. Do tego właśnie odcinka cały rok się szczególnie przygotowywałem. Po to biegałem w lipcu na plaży w Łukęcinie, w sierpniu i wrześniu na naszej rzeszowskiej Żwirowni (pętla ma dokładnie 600 m). Po to wreszcie ćwiczyłem w saunie, wykonując specjalne ćwiczenia wzmacniające stopy i achillesy. Gdy teren przestał się wznosić i wiatr przestał utrudniać bieg, piasek nie był już dla mnie wielkim kłopotem. Z wielką satysfakcją pokonywałem kolejne kilometry, nadrabiając czas stracony w pierwszej połowie biegu. Oczywiście także zmęczenie stopniowo zaczynało dawać się we znaki.

Między punktem wodnym na 30 km i kontrolnym na 35 czuję się bardzo silny, wiem już, że poprawię swój czas sprzed roku, wciąż jest jednak dla mnie zagadką, jak zachowa się organizm na 44 kilometry, gdzie rok temu miałem tak głęboki kryzys, że niemal zrezygnowałem z biegu.

Przez kilka kilometrów biegnę w towarzystwie kolegi z Francji Vincenta Bioreta. Łączy nas też wspólna pasja do astrofotografii, mamy zatem tematy, które pozwalają pomyśleć o czymś innym niż piasek pustyni. Po 35 km maszeruję w towarzystwie starszego Tunezyjczyka, ale po 2 kilometrach znów zbieram siły i zaczynam biec. Pojawiają się skurcze, więc trzeba uważać. Taki skurcz mógłby bardzo skomplikować sprawę. Gdy tylko czuję nadchodzący skurcz, przechodzę do marszu, po czym znów biegnę.

Na 42 kilometry nagrywam relację na Fb, chwając się, że pokonuję właśnie dystans maratonu w limicie określonym dla biegów miejskich – poniżej

6 godzin... ale zaraz po wyłączeniu nagrania dopada mnie kryzys. Mam kłopoty z żołądkiem, coraz trudniej pić izo, a nawet wodę. Do mety za daleko, żeby dotrzeć bez wody, trzeba znów zwolnić, żeby nie ryzykować, że nie ukończę w ogóle.

Gdy przychodzi ten newralgiczny 44 km, wściekam się na siebie, że znów jest źle... miało być inaczej. Sam sobie tłumaczę, że winny jest wiatr na początku, że może przygotowania powinny być jeszcze mocniejsze, ale nie zmienia to faktu, że sytuacja robi się ciężka. Do punktu wodnego na 47 km tempo jest słabe. Wreszcie docieram do samochodu z wodą, siadam na moment w cieniu i leję całą butelkę wody na głowę. Do mety tylko 5 km. Szkoda mi czasu, szybko się zbieram i maszeruję dalej. Pić nie mogę zupełnie, pozostaje tylko łać wodę i liczyć, że tak dotrę do mety... niestety nie da się też biec z uwagi na skurcze. Kilka razy uniknąłem potężnego skurczu i jednak lepiej już nie ryzykować kontuzji, która tak blisko mety zakończyłaby mój bieg.

Rok temu w końcówce biegłem, ale teraz jest inaczej, mam czas ponad 50 minut lepszy niż wtedy, ale kosztem ogromnego wyczerpania i końcówkę idę.

Po 7 godzinach i 58 minutach przekraczam linię mety, otrzymuję medal i mogę się wreszcie położyć. Dopiero po pół godziny udaje się wstać i ocenić straty. Dwa potężne pęcherze na prawej stopie i jeden paznokcie, który pewnie zejdzie to i tak nieźle, rok temu straciłem trzy paznokcie po tym biegu. Za to pierwsza próba wstania z maty w namiocie na mecie skończyła się potwornym skurczem. Leżący obok Tunezyjczyk pomaga mi naciągnąć mięsień.

Wreszcie hotel, powrót do Hammamed i wieczorem lot do Polski.

Kolejna przygoda UltraMirage za mną. Mam jednak kolejny bagaż doświadczeń. Teraz do kolejnej edycji przygotowuję się jeszcze lepiej...

„Resovia Saltans” dla Pierwszaków!

Jadwiga Bär

20 października 2022 r. Zespół Pieśni i Tańca „Resovia Saltans” zorganizował specjalnie dla studentów pierwszych roczników spektakl taneczny, w którym zaprezentował wiązanki tańców i pieśni ludowych wybranych regionów Polski w opracowaniach artystycznych. Grupa wokalna zaśpiewała pieśni z południowo-wschodniego pogranicza kulturowego. Do tańca i śpiewu akompaniowała orkiestra kameralna zespołu. W czasie występu studenci mogli zapoznać się nie tylko z polskim folklorem tanecznym i muzycznym, ale również z oryginalnymi kostiumami ludowymi, charakterystycznymi dla spuścizny ludowej poszczególnych regionów etnograficznych naszego kraju.

Po koncercie studenci mieli okazję porozmawiać z wykonawcami o formach pracy i zasadach uczestnictwa w zajęciach tanecznych, wokalnych i muzycznych Zespołu, który funkcjonuje w Studium Kulturalno-Oświatowym Uniwersy-

tetu Rzeszowskiego. Jest to jednostka dydaktyczna profesjonalnie kształcąca studentów z zakresu polskiej kultury ludowej. W Polsce znana jest przede wszystkim z organizowania jedynych w kraju choreograficznych studiów podyplomowych: prowadzenie zespołów tanecznych – taniec polski. Absolwenci, po rocznym kształceniu się, zdaniu teoretycznych egzaminów końcowych i obronie autorskiej kompozycji tanecznej, otrzymują dokumenty uprawniające ich do prowadzenia zajęć artystyczno-tanecznych w placówkach oświatowych i instytucjach kultury.

Wszystkich studentów, którzy nie zdążyli się jeszcze zapisać, zapraszamy serdecznie do wstąpienia w szeregi Zespołu Pieśni i Tańca Uniwersytetu Rzeszowskiego „Resovia Saltans”!

Owocna jesień w Wydawnictwie UR

Ewa Kuc

Wydawnictwo UR od początku już blisko sześćdziesięcioletniej działalności dokłada wszelkich starań, aby wydać publikacje pracowników naukowych uczelni na najwyższym poziomie edytorskim. Dzięki znakomitym Autorom książki oficyny UR cechuje różnorodność tematyczna oraz wysoki poziom merytoryczny. Oprócz działalności wydawniczej naszą misją jest także popularyzowanie tych dzieł poprzez uczestnictwo we wszelkiego rodzaju wydarzeniach branżowych. Tej jesieni uczestniczyliśmy aż w trzech imprezach targowych – w Rzeszowie (**Świąteczne Targi Książki** zorganizowane w Millenium Hall) oraz w Krakowie i Warszawie, gdzie wyróżniono jedną z naszych książek historycznych. Największa ze wspomnianych imprez i najbardziej znana to **Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie**, które odbywały się od 27 do 30 października. Była to edycja wyjątkowa, organizatorzy celebrowali bowiem jubileusz ćwierćwiecza imprezy. Przez ten czas targi wypracowały rozpoznawalną markę i mają ogromny wpływ na krajowy rynek książki, wnoszą też znaczący wkład w popularyzację czytelnictwa. Nowohuckie EXPO Kraków co roku przyciąga dziesiątki tysięcy czytelników oraz najbardziej znane na świecie nazwiska twórców literatury i artystów, a zainteresowanie imprezą wydaje się wręcz przerastać możliwości techniczne hal wystawienniczych. Tegoroczne Targi współtworzyło 470 wystawców, promowano 1000 autorów,

a prawie 45 tysięcy odwiedzających chciało powiększyć swoje domowe biblioteki o nowe tytuły – dopisali, co ważne, zwłaszcza młodzi czytelnicy. Z satysfakcją obserwowaliśmy ciągle zainteresowanie także książką naukową, w tym naszymi publikacjami. Targi są zawsze okazją do spotkań z ludźmi, bo to oni tworzą to wydarzenie – zwiedzający, zaprzyjaźnieni bibliotekarze i księgarze, sympatycy UR oraz nasi Autorzy. Przez cztery dni handlowaliśmy, wymienialiśmy doświadczenia z innymi wystawcami, wsłuchiwalismy się w głosy branży, także te dotyczące przyszłości książki, inspirowaliśmy się, obserwowaliśmy nowe trendy na rynku wydawniczym. Targowa promocja w różnorodnej postaci – rabaty, gadżety reklamowe, zakładki – stanowiła zachętę do większych zakupów i spotykała się z miłym przyjęciem. Tegoroczna odsłona Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie inspirowana była polskim romantyzmem – w 200. rocznicę pierwszego wydania *Ballad i romansów* Adama Mickiewicza. Hasłem przyświecającym tej edycji był natomiast cytat z *Kordiana* Juliusza Słowackiego: „Trzeba mi nowych skrzydeł, nowych dróg potrzeba...”, który z jednej strony nawiązuje do Roku Romantyzmu, a z drugiej stał się inspiracją dla organizatorów opisywanego wydarzenia. Targom towarzyszyły prelekcje, dyskusje, spotkania z autorami, rozstrzygnięcia prestiżowych konkursów, w tym o Nagrodę im. Jana Dłu-

gosza (otrzymał ją Rafał Matyja za publikację *Miejski grunt. 250 lat polskiej gry z nowoczesnością* wydaną przez Wydawnictwo Karakter) i Nagrodę Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych „Gaudeamus”, której laureatem zostało Wydawnictwo Naukowe UAM w Poznaniu za książkę Filipa Lipińskiego *Ameryka. Rewizje wizualnej mitologii Stanów Zjednoczonych*. Nowości stanowiły festiwale: Non-Fiction i Spotkania z Fantastyką

Naszym Gościem na Targach Książki w Krakowie był prof. Krzysztof Kostrzewa (fot. D. Kałasz)

i Fantastyką Naukową. Odbyły się też cykliczne spotkania z książką detektywistyczną czy Festiwal Literatury Górskiej poszerzony o literaturę podróżniczą. Triumfy święciły literatura kobieca oraz *young adult*, kierowana głównie do nastoletnich czytelników. Także w tym roku organizatorzy zaproponowali połączenie tradycyjnej formuły targów w hali z działaniami *on-line*, a telewizja targowa transmitowała liczne wydarzenia towarzyszące. Jubileuszowa edycja Międzynarodowych Targów Książki stała się doskonałą okazją do podpisania Konwencji krakowskiej, która ma pozytywnie wpłynąć na relacje między autorami i wydawcami, dzięki określeniu zasad ich współpracy. Dokument powstał z inicjatywy Stowarzyszenia Unia Literacka i Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury.

Targowe ciekawostki to m.in. pokaz łaźnika marsjańskiego, spotkania i szkolenia przygotowane przez ratowników TOPR i GOPR, targowe słodkości na deser po udanych zakupach książkowych w postaci lodów o symbolicznych nazwach Telimena i Balladyna, nawiązujących do twórczości dwóch romantycznych wieszczów.

Mimo radosnej atmosfery święta książki, uczestnicy pamiętali też o tym, że impreza odbywa się w cieniu wojny za wschodnią granicą. Organizatorzy targów okazali solidarność i wsparcie ukraińskim przyjaciółom, a także umożliwili prezentację literatury z tego kraju. Bywalcy targów mieli sposobność spotkania z ukraińskimi pisarzami oraz wzięcia udziału w debacie „Literatura w czasach wojny na Ukrainie”.

Drugą wyjazdową imprezą targową, w jakiej uczestniczyliśmy tej jesieni, były **30. Targi Książki Historycznej w Warszawie**, także obchodzące jubileusz. Ich organizatorami są: Fundacja Historia i Kultura, Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Instytut Pamięci Narodowej oraz Stowarzyszenie Muzealników Polskich – Oddział Mazowiecki,

Arkady Kubickiego od wewnątrz, widok na stoiska targowe (fot. E. Kuc)

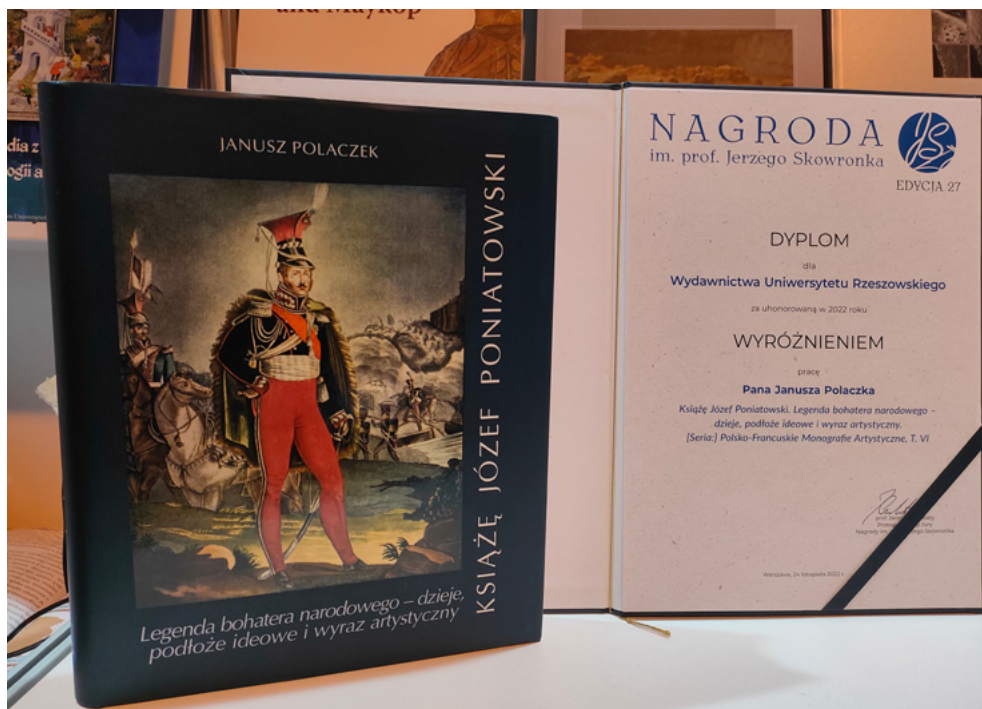

Robert Szary finalizujący transakcję (fot. E. Kuc)

a patronat nad wydarzeniem objął Prezydent RP Andrzej Duda. To targi branżowe, a przez to zupełnie inne niż krakowskie, mające wyjątkowy, niepowtarzalny klimat. Jest to jedyna taka impreza w kraju, gromadząca wydawców oraz miłośników książki historycznej, muzeologów, archeologów i znawców militariów. Wyczekiwana przez środowisko – stanowi prawdziwe święto miłośników przeszłości. Właśnie tutaj znajdziemy cały przekrój i największą ofertę książek z tej dziedziny. Wydarzenie odbywa się w niezwykłym historycznym *entourage'u* Arkad Kubickiego na Zamku Królewskim w Warszawie, stanowiącym idealne miejsce dla imprezy o takim profilu – tutaj każdy historyk czuje się jak w domu, a niekomercyjny charakter sprawia, że jest bardzo kameralnie. Swoją ofertę w tym niezwykłym miejscu zaprezentowało blisko 180 wydawców z Polski, Ukrainy oraz Białorusi. Także tutaj odbywają się wydarzenia towarzyszące: spotkania z autorami, konferencje. Stałym punktem programu jest Salon Książki Muzealnej.

Wyczekiwany wydarzeniem targów była inauguracja połączona z corocznym przyznaniem kilku nagród, m.in.

najważniejszej – Klio czy Nagrody im. prof. Jerzego Skowronka, ustanowionej w 1997 r. dla upamiętnienia tragicznie zmarłego dyrektora Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, przyznawana autorom i wydawcom w dziedzinie historii i archiwistyki. Decyzją jury konkursu Wydawnictwo UR otrzymało wyróżnienie za książkę autorstwa dra Janusza Polaczka *Książkę Józef Poniatowski. Legenda bohatera narodowego – dzieje, podłoże ideowe i wyraz artystyczny*. Wyróżnienie stanowiło dla nas miłą niespodziankę oraz powód do satysfakcji, było też dobrą wróżbą na rozpoczynające się targi. Od 24 do 27 listopada Wydawnictwo UR zaprezentowało szeroką ofertę wydawniczą z dziedziny historii, archeologii, nauk o polityce oraz publikacje o charakterze interdyscyplinarnym. Nasza ekspozycja cieszyła się sporym zainteresowaniem zwiedzających (i kupujących). Warto wspomnieć, że w tym roku pasjonaci historii oraz łowcy kiermaszowych okazji najczęściej sięgali po książki sprzedawane w promocyjnych cenach (dzięki temu starsze tytuły nie spoczywają na magazynowych półkach, ale otrzymują szansę na zaistnienie w świecie nauki). Bywało, że kupujący przychodzili po konkretną publikację, wypatrzoną wcześniej na naszej stronie internetowej <https://wydawnictwo.ur.edu.pl>, inni dopiero na miejscu dokładnie studiowali dysponendę wydawniczą, przeglądali półki stoiska i skrzynki. Wszędzie wyczuwało się zamiłowanie do historii, a zamkowe mury zdawały się podsycać tę atmosferę. Pozytywny odbiór naszych książek, otrzymane wyróżnienie oraz dobry wynik handlowy są dowodem na to, że udział Wydawnictwa UR w targach jest potrzebny. Nie może nas zabraknąć zarówno w Krakowie – Mieście Literatury UNESCO, jak i w Warszawie, która w spektakularny sposób docenia twórczość naszych Autorów.

Wyróżniona na Targach Książki Historycznej publikacja autorstwa dra Janusza Polaczka *Książkę Józef Poniatowski. Legenda bohatera narodowego – dzieje, podłoże ideowe i wyraz artystyczny* oraz dyplom dla Wydawnictwa UR (fot. R. Szary)

Uroczystość wręczenia Nagrody im. prof. Jerzego Skowronka odbyła się w reprezentacyjnej Sali Wielkiej na Zamku Królewskim w Warszawie. Na zdjęciu przedstawiciele nagrodzonych oficyn. W imieniu Wydawnictwa UR dyplom odebrał mgr inż. Robert Szary (fot. E. Kuc)

Wydawnictwo UR poleca

Joanna Przybek-Mita, *Dzieje rzeszowskiego pielęgniarstwa w latach 1945–2005*, ISBN 978-83-8277-052-0, 2022, 364 ss., format B5, oprawa broszurowa

Monografia przedstawia rozwój pielęgniarstwa na Rzeszowszczyźnie na przestrzeni sześciu dekad oraz sylwetki osób zaangażowanych w jego tworzenie. Kolejne rozdziały monografii przybliżają czytelnikowi początki szkolnictwa pielęgniarstwa na Rzeszowszczyźnie, kulisy kształcenia podyplomowego pielęgniarzek, tworzenie Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Kadr Medycznych w Rzeszowie i Ośrodka Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych w Rzeszowie, a następnie Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, zdobycze Oddziału Wojewódzkiego PTP w Rzeszowie i rys historyczny olimpiady pielęgniarstwa na Rzeszowszczyźnie. Myślą przewodnią następnego rozdziału są dzieje pielęgniarstwa na Rzeszowszczyźnie. Myślą przewodnią następnego rozdziału są dzieje pielęgniarstwa na Rzeszowszczyźnie. Ostatni referuje działalność środowiska pielęgniarstwa skupioną na obronie swoich interesów zawodowych. Autorka wspomina tu o przyjęciu ustawy o samorządzie zawodowym pielęgniarzek i położnych w 1991 r. oraz powoływaniu do istnienia w każdym województwie okręgowych izb pielęgniarzek i położnych. Przedstawiony przez autorkę obraz wnosi cenny wkład w rozwój wiedzy o pielęgniarstwie oraz zachęca do dalszych badań nad jego historią.

W świecie bogów, ludzi i zwierząt. Studia ofiarowane Profesorowi Leszkowi Pawłowi Słupeckiemu, red. **Jakub Morawiec, Leszek Poniewozik, Michał Dzik, Remigiusz Gogosz**, ISBN 978-83-8277-029-2, 2022, 464 ss., format B5, oprawa twarda

Książka jest podziękowaniem dla Profesora Leszka Pawła Słupeckiego za jego dotychczasową działalność naukową. Pan Profesor w swoich badaniach owocnie łączy inspiracje płynące z dogłębnej znajomości wielu dyscyplin naukowych, m.in. historii, archeologii, językoznawstwa i literaturoznawstwa czy dziejów religii. Zebrane w tomie opracowania oparte są zwłaszcza na źródłach staroskandynewskich, ale nie brakuje też odwołań do europejskiego średniowiecza i wątków antycznych. Szeroka tematyka artykułów obejmuje przełomowe odkrycia z archeologii, niuanse historii politycznej, dynamikę przemian obyczajowych, rozwój i regres religijności badanych grup społecznych czy kręgów kulturowych. Autorzy ukazują złożone interakcje między różnymi kulturami i cywilizacjami kształtujące oblicze europejskiej tożsamości.

Monika Badowska-Hodyr, *Uwięzione rodzicielstwo. Potencjał innowacyjnych rozwiązań penitencjarnych w kontekście społecznych zagrożeń i szans*, ISBN 978-83-8277-053-7, 2022, 264 ss., format B5, oprawa twarda

Monografia prezentuje wybrane zagadnienia dotyczące funkcjonowania polskiego i czeskiego systemu penitencjarnego. Autorka patrzy na problem resocjalizacji z perspektywy potencjału tkwiącego w rodzinie osadzonego. W swoich rozważaniach wskazuje istotne czynniki wpływające na codzienne funkcjonowanie rodzica więźnia: wsparcie ze strony rodziny, więź z dziećmi pozostającymi na wolności, osobiste przeżycia związane z odbywaniem kary pozbawienia wolności. Zwraca też uwagę na często niedostrzegane problemy pozostających na wolności dzieci osadzonych.

Wsparcie zakładu penitencjarnego poprzez tworzenie programów integracji rodzin mających na celu podtrzymanie więzi osadzonych z rodzinami, a szczególnie z dziećmi, to istotny czynnik w procesie resocjalizacji. Autorka umiejętnie obrazuje prowadzone przez zakłady karne programy penitencjarne wykorzystujące potencjał, którym dysponuje rodzina, poszukiwanie zasobów społecznych i zadbanie o relację osadzonych z osobami bliskimi, a tym samym skierowanie ich życia na właściwą drogę.

V Światowy Kongres Sztuk i Sportów Walki w Rzeszowie

Krzysztof Kubala, Przemysław Pawelec

13–15 października w Instytucie Nauk o Kulturze Fizycznej Kolegium Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego pod patronatem i dzięki wsparciu finansowemu Prezydenta Rzeszowa Pana Konrada Fijołka odbył się kolejny, piąty już Światowy Kongres IMACSSS. Organizatorem tego przedsięwzięcia było International Martial Arts and Combat Sports Scientific Society (IMACSSS) przy współpracy z UR, Stowarzyszeniem Ido-kan Polska i czasopiśmie naukowym „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology”, zaś sponsorem Gmina Miasto Rzeszów. Patro-

nami medialnymi tego wydarzenia były „Gazeta Codzienna «Nowiny»”, portal Nowiny24pl, Radio Rzeszów oraz TVP3 Rzeszów.

W piątek po dorocznym Generalnym Zgromadzeniu Zarządu i Członków, na którym omawiano plany, ważne sprawy organizacyjne i ustalono terminy kolejnych konferencji (ustalono, że następne spotkanie odbędzie się w 2023 r. w Osace), rozpoczął obrady Kongres IMACSSS, który otworzył prof. dr hab. Wojciech J. Cynarski (Prezydent IMACSSS). Przywitał on zebranych gości i uczestników Kongresu. W imie-

niu prezydenta miasta i sponsora głos zabrał Tadeusz Szylar z Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Miasta, przekazując życzenia od prezydenta Fijołka. W imieniu rektora UR, prof. dra hab. Sylwestra Czopka, obrady rozpoczął prof. dr hab. Wojciech Czarny, dyrektor Instytutu Nauk o Kulturze Fizycznej.

Kluczowy wykład na I Sesji Plenarnej: *Another invitation to Budo for the disabled – junction of Western and Eastern philosophy* wygłosił prof. Kantaro Matsui – rektor tokijskiej Japanese Academy of Budo i Prezydent International Budo University (Chiba, Japonia). Przed swoim wystąpieniem profesor Matsui zaprosił członków IMACSSS na przyszłoroczną XII Międzynarodową Konferencję do japońskiej Osaki. Gość honorowy odpowiadał też na pytania i wyjaśniał kwestie związane z japońskim podejściem do sportu niepełnosprawnych.

Drugi wykład to przedstawienie przez Wołodymira Pilata odkryć na temat skazania przez władze Rosji Radzieckiej na zagładę umiejętności szkoły walki Kozaków o nazwie *Bojovyi Hopak* oraz prób jej rekonstrukcji. Elementy ćwiczeń, sekwencje ruchów i treningu zostały zakodowane w ukraińskim ludowym tańcu Hopaku, co pozwoliło odkryć na nowo dawne kozackie sztuki walki.

Kolejnym punktem pierwszego dnia sesji Kongresu był wykład *Main cha-*

akteristic denoting Polish Martial Art „*Signum Polonicum*” Zbigniewa Sawickiego. Jego wystąpienie dotyczyło pełnego procesu nauczania władania szablą husarską w Polsce na podstawie dawnych podręczników fechtowania i poznania tajemnic polskiej szkoły fechtunku i stworzenia klubów rekonstruktorskich, gdzie tej sztuki uczą się adepci zainteresowani okresem istnienia polskiej husarii.

Mohamad Nizam Mohamed Shapie z Universiti Teknologi MARA (UiTM) i Uniwersytetu Shah Alam Selangor (Malezja) wraz ze współpracownikami przybliżył ważną dla narodowej malajskiej sztuki walki – *Silatu* (uznanego za element narodowego dziedzictwa kulturowego przez UNESCO) postać zmarłego w 2019 r. arcymistrza Seni Gayung Fatani, który w swoim czasie zrewolucjonizował nauczanie i praktykę *Silatu* w Malezji Anuara Abdula Wahaba (*Anuar Abdul Wahab (1945–2009): The leadership and contributions to the establishment of Traditional Art Of War into modern Malay Silat*).

Wydarzenie to zgromadziło około stu uczestników z krajów z niemal wszystkich kontynentów (m.in. z Brazylii, Chin, Czech, Hiszpanii, Japonii, Malezji,

Polski, Portugalii, Słowenii, Ukrainy). W Komitecie Naukowym znajdowali się profesorowie m.in. z Japonii (prof. Kantaro Matusi z Japońskiej Akademii Budo), Australii, USA i innych krajów. Prawdopodobnie była to największa pod tym względem międzynarodowa konferencja naukowa, która miała miejsce w obiektach UR w okresie ostatniego roku.

Prelegenci zebrani w obiektach UR przedstawili wyniki przeprowadzonych badań dotyczących m.in. kinezylogii, psychologii, historii, bezpieczeństwa i samoobrony oraz innych dyscyplin związanych z badaniami sportów walki i sztuk walki. Przyznano również nagrody dla młodych naukowców, które otrzymali Hazim Samsudin z Malezji i Phoebe Grandfield z Wielkiej Brytanii.

W drugim dniu Kongresu w obiektach UR miały też miejsce warsztaty i pokazy technik sportów i sztuk walki. Zaprezentowano narodowe sztuki walki z Chin, Japonii, Malezji, Polski i Ukrainy. Ponadto w trakcie Walnego Zgromadzenia IMACSSS dokonano wyboru władz na kolejną kadencję. Tak jak w latach poprzednich, na stanowisku prezesa pozostał prof. Wojciech J. Cynarski z Instytutu Nauk o Kulturze Fizycznej Kolegium Medycznego UR. Był on przewodniczącym zarówno Komitetu Naukowego oraz Komitetu Organizacyjnego tegoż Kongresu.

fot. Z. Sawicki

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Żydzi w kulturze muzycznej Galicji 2”

Jolanta Wąsacz-Krztoń

Żydzi mieszkający w Galicji stanowili najliczniejszą wspólnotę w skali całej monarchii. W zachodniej części prowincji największy ich odsetek znajdował się w Dukli, Tarnobrzegu i Dąbrowie Tarnowskiej, zaś we wschodniej części, poza Lwowem i kilkoma miastami średniej wielkości, Żydzi stanowili znaczną przewagę liczebną, sięgającą niekiedy 80% mieszkańców. Im mniejsze miasto, tym więcej Żydów go zamieszkiwało (A. Chwalba, *Historia Polski 1795–1918*, Kraków 2005, 486 ss.).

Z grupy tej wyszło wielu wybitnych artystów-muzyków, śpiewaków, kompozytorów, muzykologów czy pedagogów, których nazwiska pozostają dziś poza kartami encyklopedii, słowników, czy leksykonów muzycznych i teatralnych. Chcąc ratować pamięć o nich, zarówno naukowcy, jak i artyści podejmują od lat działania zmierzające do przypomnienia i utrwalenia wkładu, jaki twórcy pochodzenia żydowskiego wnieśli nie tylko w rozwój kultury muzycznej Lwowa, ale i innych ośrodków Galicji, a tym samym kultury polskiej.

28 października 2022 r. w Instytucie Muzyki Kolegium Nauk Humanistycznych odbyła się II **Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Żydzi w kulturze muzycznej Galicji 2”** pod honorowym patronatem prorektora prof. dra hab. Pawła Graty. Konferencja była

kontynuacją programu badawczego „Żydzi w kulturze muzycznej Galicji” autorstwa dr hab. Ewy Nideckiej, prof. UR (Instytut Muzyki), który realizowany był w ramach grantu MNiSW „Dokoła nauka” (2020 r.).

Ogromne zainteresowanie oraz chęć dyskusji, jaką zgłaszali uczestnicy pierwszej konferencji zorganizowanej w 2020 r., sprawiły, iż podjęto inicjatywę organizacji kolejnego spotkania naukowców zarówno z Polski, jak i z ośrodków zagranicznych.

Podczas konferencji wygłoszono 16 referatów, część uczestników prezentowała swoje wystąpienia w formie zdalnej (online). Wśród gości wystąpili przedstawiciele Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Akademii Nauk Stosowanych w Tarnowie, a z gości zagranicznych pojawili się naukowcy z Ben-Gurion University w Beer Szewa (Izrael), Drohobyckiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki w Drohobyczu (Ukraina) i Przykarpackiego Uniwersytetu im. Wasyla Stafanyka w Iwano-Frankiwsku (Ukraina).

Konferencję rozpoczął panel dyskusyjny poświęcony zagadnieniom związanym z działalnością artystyczną i naukową, jaką prowadzili artyści

Instytut Muzyki
Uniwersytetu Rzeszowskiego

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA
"Żydzi w kulturze muzycznej Galicji 2"

28 października 2022 r., godzina 9:00

Instytut Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego
Kolegium Nauk Humanistycznych
35-040 Rzeszów, ul. Dąbrowskiego 83

Honorowy patronat: Prorektor ds. Kolegium Nauk Humanistycznych
prof. dr hab. Paweł Grata

komitet organizacyjny:
dr hab. Ewa Nidecka, prof. UR
dr hab. Jolanta Wąsacz-Krztoń, prof. UR

Instytut Muzyki UR, ul. Dąbrowskiego 83, tel. 17 872 28 04,
email: im.ch@ur.edu.pl, https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-humanistycznych/jednostki-naukowe/instytut-muzyki

żydowscy w Galicji, m.in. w Tarnowie i Stryju. Przedstawiono także refleksję o muzyce żydowskiej toczącą się na łamach prasy galicyjskiej. W drugim panelu zaprezentowano referaty dotyczące organizacji i towarzystw środowiska żydowskiego m.in. w Przemysłu i Lwowie. Kolejne dwa bloki dyskusyjne miały charakter biograficzny, koncentrowały się bowiem na biografach i działalności wybitnych artystów-muzyków pochodzenia żydowskiego, którzy wnieśli istotny wkład nie tylko w rozwój kultury muzycznej Galicji, ale i muzyki europejskiej, a nawet światowej. Przypomniano nazwiska Jontewa Wolfa Szpilmana, Henryka Apte, Bronisława Hubermana, Amalii Kasprowiczowej oraz Seweryna Eisenberga. Referaty wygłosili: prof. Yaron Wolfsthal, prof. dr hab. Myrosław Czerepanyn, dr

hab. Walentyna Węgrzyn-Klisowska, prof. dr hab. Ulyana Molchko, prof. dr hab. Hanna Karaś, prof. dr hab. Violetta Dutczak, dr hab. Anna Pachowicz, prof. ANS, dr hab. Ewa Nidecka, prof. UR, dr hab. Jolanta Wąsacz-Krztoń, prof. UR, dr Łesia Bohdaniwna Romaniuk, dr Sylwia Jakubczyk-Ślęczka, dr Katarzyna Górowska, dr Krzysztof Prętki, mgr Agnieszka Jeż i mgr Michał Jaczyński. Konferencja była okazją do wymiany sądów i opinii o wkładzie Żydów w rozwój kultury muzycznej Galicji. Dyskusja podsumowująca II Międzynarodową Konferencję Naukową potwierdziła, iż ciągle potrzebne są badania nad kulturą muzyczną wielonarodowej Galicji dla lepszego zrozumienia jej wspólnego dziedzictwa dziejowego i kulturowego, w którym niebagatelną rolę odegrała społeczność żydowska.

Konferencja naukowa „Wyzwania dla gospodarki w niestabilnym otoczeniu”

Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego we współpracy z Oddziałem Okręgowym Narodowego Banku Polskiego w Rzeszowie zorganizowało 22 listopada br. konferencję naukową „Wyzwania dla gospodarki w niestabilnym otoczeniu”. Wydarzenie miało na celu przybliżenie teoretycznych oraz praktycznych aspektów działalności banku centralnego w takich obszarach badawczych, jak: statystyka, ekonomia, finanse i prawo. Wartością dodaną konferencji był fakt, że jej adresatami byli zarówno przedstawiciele sektora publicznego, jak i prywatnego.

Spotkanie zaszczylicili swoją obecnością zaproszeni goście reprezentujący władze rządowe i samorządowe; organy administracji rządowej; przedstawiciele służb mundurowych; dyrektorzy oddziałów okręgowych Narodowego Banku Polskiego; dyrektorzy banków komercyjnych; przedstawiciele firm prywatnych oraz instytucji, szkół i uczelni z Podkarpacia.

Konferencję otworzyli: JM prof. dr hab. Sylwester Czopek – rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, pan Jerzy Guniewski – dyrektor Oddziału Okręgowego Narodowego Banku Polskiego w Rzeszowie oraz pani dr hab. Elżbieta Feret, prof. UR – reprezentująca Kolegium Nauk Społecznych. Zaproszonych gości uroczycie powitała pani dr Ewa Leniart – wojewoda podkarpacki.

Przedmiotem obrad były zróżnicowane problemy badawcze usystematyzowane w trzy bloki tematyczne i zaprezentowane przez zaproszonych prelegentów. Pierwszy blok konferencji prowadziła pani dr hab. Elżbieta Feret, prof. UR, drugi moderował pan dr hab. Grzegorz Hajduk, prof. UR, natomiast ostatni blok poprowadził pan dr Marek Cierpiął-Wolan, dyrektor Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W trakcie obrad swoje prezentacje przedstawili:

– dr hab. Jacek Kottłowski, prof. SGH, zastępca dyrektora Departamentu Analiz i Badań Ekonomicznych NBP – *Sytuacja makroekonomiczna w Polsce i na świecie w świetle listopadowej projekcji NBP*;

– dr Piotr Boguszewski, doradca ekonomiczny kierujący Wydziałem Badań Przedsiębiorstw w Departamencie Analiz i Badań Ekonomicznych NBP – *Badania koniunktury w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych w warunkach niestandardowych wstrząsów ekonomicznych*;

– Józef Sobota, dyrektor Departamentu Statystyki NBP – *Tradycja czy „improwizacja” w statystyce*;

– dr hab. Elżbieta Feret, prof. UR, profesor ds. Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego – *Konstytucyjne gwarancje bezpieczeństwa finansowego państwa*;

– dr hab. Mariusz Ruszel, prof. PRz, Zakład Ekonomii Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej im. I. Łukasiewicza – *Globalne dylematy transformacji energetycznej – bezpieczeństwo energetyczne a konkurencyjność gospodarki*;

– dr Marek Cierpiął-Wolan, dyrektor Urzędu Statystycznego w Rzeszowie –

Wpływ uchodźców z Ukrainy na gospodarkę Podkarpacia – wybrane aspekty;

– dr hab. Tomasz Potocki, prof. UR, Uniwersytet Rzeszowski – *Jak edukować w zakresie finansów w czasach niestabilności finansowej? Studium*

przypadku z wykorzystaniem narzędzi eksperymentalnych;

– dr hab. Jan Olszewski, prof. UR, Uniwersytet Rzeszowski – *Dorobek i tworzenie nowego prawa przewencyjnego (w zakresie zapobiegania recesji, stagflacji, monopolom, przestępczości gospodarczej itp.);*

– dr hab. Grzegorz Hajduk, prof. UR, Uniwersytet Rzeszowski – *Fintechy i ich wpływ na rozwój usług finansowych – wybrane aspekty.*

Podsumowując obrady, uznano, że konferencja stanowiła wartościową inicjatywę pozwalającą na identyfikację tytułowych wyzwań „w niestabilnym otoczeniu”.

fot. M. Święcicki

Uniwersytet Rzeszowski otrzymał certyfikat European Quality Certificate® 2022 w kategorii „nauka” za projekt RID

Jest nam niezmiernie miło przekazać informację o przyznaniu Uniwersytetowi Rzeszowskiemu certyfikatu European Quality Certificate® 2022 w kategorii „nauka” za projekt „Rozwój potencjału badawczego w obszarze nauk rolniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego szansą dla gospodarki żywnościowej” w ramach konkursu „Regionalna inicjatywa doskonałości”.

Posiadanie certyfikatu European Quality Certificate® podkreśla prestiż Uczelni oraz wysoką jakość realizowanych projektów naukowych.

Debiut UR w prestiżowym QS World University Rankings 2023

Uniwersytet Rzeszowski po raz pierwszy trafił na listę QS World University Ranking by Subject. QS World University Ranking by Subject to ranking uczelni z całego świata według dyscyplin. Rankingi opracowywane są co roku, aby pomóc przyszłym studentom zidentyfikować wiodące uniwersytety w danej dyscyplinie.

W opublikowanym rankingu najlepszych uczelni na świecie UR znajduje się w przedziale 1201–1400, co plasuje nas na 21 miejscu wśród polskich uczelni. Uniwersytet Rzeszowski z powodzeniem kontynuuje politykę projakościową. Lokata potwierdza, że naukowa współpraca międzynarodowa Uczelni z instytucjami edukacyjnymi zarówno z Europy Zachodniej, jak i Wschodniej przynosi efekty.

Zgodnie z publikowaną na stronach rankingu metodologią pozycje w rankingu są pochodną sześciu wskaźników:

- reputacja akademicka – stanowiąca 40 procent ogólnego wyniku – dotyczy jakości nauczania i badań na światowych uniwersytetach. Zbierane jest ponad 130 000 ekspertyz z przestrzeni szkolnictwa wyższego, tworząc największe na świecie badanie opinii akademickiej;
- reputacja pracodawcy – wiemy, że studenci chcą ukończyć studia z umiejętnościami i wiedzą wymaganą na rynku pracy. Oceniamy, w jaki sposób instytucje przygotowują studentów do udanej kariery i które instytucje zapewniają najbardziej kompetent-

nych, innowacyjnych i efektywnych absolwentów;

- stosunek wydział/student – ten wskaźnik informuje, że duża liczba nauczycieli akademickich przypadających na studenta zmniejsza obciążenie dydaktyczne i tworzy bardziej wspierające doświadczenie studentów. Oceniamy, w jaki sposób instytucje zapewniają studentom znaczący dostęp do wykładowców i opiekunów;
- cytaty na jednostkę – mierzymy jakość badań uniwersyteckich za pomocą wskaźnika cytowań na jednostkę, biorąc pod uwagę całkowitą liczbę cytowań akademickich w artykułach wyprodukowanych przez uniwersytet w okresie pięciu lat;
- wskaźnik liczby studentów międzynarodowych i wskaźnik liczby wydziałów

międzynarodowych – wysoki poziom umiędzynarodowienia zapewnia szereg korzyści. Pokazuje zdolność do przyciągania wysokiej jakości studentów i pracowników z całego świata i oznacza globalną perspektywę. Silne instytucje międzynarodowe zapewniają wielonarodowe środowisko, budując międzynarodowe sympatie i globalną świadomość.

Więcej informacji na temat kryteriów: QS World University Rankings – QS Quacquarelli Symonds (link do innej strony)

Pełny ranking dostępny pod adresem: QS World University Rankings 2023: Top Global Universities | Top Universities

Pracownicy Kolegium Nauk Przyrodniczych UR ponownie wśród 2% najczęściej cytowanych badaczy na świecie

Już po raz czwarty Uniwersytet Stanforda we współpracy z wydawnictwem Elsevier oraz z firmą SciTech Strategies opublikował prestiżowy ranking 2% badaczy, których prace są najczęściej cytowane w literaturze naukowej. Ranking zawiera dwa zestawienia obejmujące odpowiednio: okres całej kariery naukowej (do roku 2021) oraz rok kalendarzowy 2021. Jest nam miło poinformować, iż w obydwu zestawieniach wśród nazwisk naukowców z całego świata ponownie znaleźli się pracownicy Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Ranking opracowano na podstawie danych bibliometrycznych zebranych dla wszystkich naukowców indeksowanych w bazie Scopus oraz dla wszystkich dyscyplin naukowych w oparciu o złożony indeks dotyczący cytawalności prac naukowych, uwzględniający m.in. indeks Hirscha oraz dane o współautorstwie prac czy roli autora w grupie współautorów.

W rankingu cytowani na przestrzeni całej kariery naukowej znajdują się:

– prof. dr hab. **Grzegorz Bartosz**
(Instytut Technologii Żywności i Żywienia),

– dr hab. **Łukasz Łuczaj**, prof. UR
(Instytut Biologii i Biotechnologii),

– dr hab. **Jan Bazan**, prof. UR
(Instytut Informatyki).

Na liście najbardziej wpływowych naukowców pod względem cytawalności za rok 2021 znaleźli się natomiast:

– prof. dr hab. **Grzegorz Bartosz**
(Instytut Technologii Żywności i Żywienia),

– dr hab. **Łukasz Łuczaj**, prof. UR
(Instytut Biologii i Biotechnologii),

ELSEVIER

– dr hab. **Stanisława Kanas**, prof. UR
(Instytut Matematyki),

– prof. dr hab. **Andrzej Sybirny**
(Instytut Biologii i Biotechnologii),

– dr hab. **Janusz Sokół**, prof. UR
(Instytut Matematyki),

– dr hab. **Jacek Dziok**, prof. UR
(Instytut Matematyki).

Wyróżnionym badaczom gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów publikacyjnych.

Aktualne pełne zestawienia TOP 2% najlepszych naukowców na świecie znajdują się na stronie wydawnictwa Elsevier: <https://elsevier.digitalcommonsdata.com/datasets/btchxktzyw/4>

Prof. dr hab. Krzysztof Kukuła prelegentem podczas Karpackiej Konferencji Ministerialnej

W ramach polskiego przewodnictwa Konwencji Karpackiej 22 listopada odbyła się w Rzeszowie Karpacka Konferencja Ministerialna. Udział w niej wzięli ministrowie oraz przedstawiciele ministerstw z Polski, Czech, Słowacji, Ukrainy, Węgier, Rumunii oraz Serbii. Uczestnikami spotkania byli także: szef sekretariatu Konwencji Karpackiej Harald Egerer z Austrii, Elisabeth Sellwood (szefowa Environment and Security Unit, Unit Environment) oraz przedstawiciele innych międzynarodowych organizacji (m.in. Forest Europe, Konwencja Alpejska). Na konferencji rozmawiano o potencjale przyrodniczym Karpat, zagrożeniach środowiska przyrodniczego i działaniach ochronnych, a także o wpływie wojny w Ukrainie na środowisko naturalne.

Referat wprowadzający (keynote) konferencji pt. „Carpathians – biodiversity hotspot of Europe. Importance of the Carpathian biodiversity for restoration, resilience and protection of the European and global biodiversity” dotyczący bioróżnorodności Karpat wygłosił prof. dr hab. Krzysztof Kukuła z Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska. Profesor w swoim wystąpieniu podkreślał, że Karpaty to szczególne dziedzictwo przyrodnicze wszystkich państw położonych na ich obszarze. Mówił o ich znaczeniu oraz roli, jaką spełniają w zachowaniu europejskiej i globalnej bioróżnorodności. Wskazał też na główne zagrożenia dla górskich ekosystemów, takie jak: wylesianie, masowa turystyka czy fragmentacja siedlisk wielu kluczowych gatunków.

O Konferencji i znaczeniu Konwencji Karpackiej dla państw regionu można przeczytać na stronie Ministerstwa Klimatu i Środowiska:

<https://www.gov.pl/web/klimat/wiceminister-malgorzata-golinska-podczas-ministerialnego-spotkania-stron-konwencji-karpackiej>(Link do innej strony)

oraz Samorządu Województwa Podkarpackiego:

<https://www.podkarpackie.pl/index.php/wspolpraca-miedzynarodowa/aktualnosci/karpacka-konferencja-ministerialna> (link do innej strony)

fot. P. Wasiak

Po raz kolejny studenci kierunku lekarskiego Kolegium Nauk Medycznych laureatami konkursu „Najlepsi z najlepszych! 4.0.”

Z przyjemnością informujemy, że kolejny raz studenci Kolegium Nauk Medycznych otrzymali dofinansowanie w programie MEiN „Najlepsi z najlepszych! 4.0.”

Celem projektu „Najlepsi z najlepszych! 4.0.” realizowanego w ramach programu operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego jest wsparcie wybitnie uzdolnionych studentów w rozwoju ich aktywności naukowej. Dzięki zdobytym środkom studenci będą mogli uczestniczyć w konkursach, zawodach i konferencjach na arenie międzynarodowej.

Wśród nagrodzonych projektów znalazły się 3 realizowane przez studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego:

– „Popularyzacja innowacyjnych wyników badań naukowych z obszaru onkologii precyzyjnej w ramach udziału studentów w międzynarodowych konferencjach” – projekt trzech studentów SKN Immunologii: Anny Głowackiej, Mateusza Iwańskiego oraz Konrada Wróbla pod opieką merytoryczną prof. dra hab. n. med. Jacka Tabarkiewicza. Kwota dofinansowania – 54 400 PLN;

– „Pomiar zdolności spowolnienia rytmu zatokowego w identyfikacji pacjentów z napadowym migotaniem przedsionków zależnym od napięcia układu przywspółczulnego – prezentacja wyników badań na arenie międzynarodowej” realizowany przez studenta SKN Kardiologii Łukasza Zarębskiego pod opieką merytoryczną dra hab. n. med. Piotra Futymy, prof. UR. Kwota dofinansowania – 25 231,40 PLN;

– „Biozgodne nanomateriały na podstawie kwasu poli(3-hydroksymasłowego) jako potencjalne implanty kostne. Zwiększenie mobilności i interdyscyplinarności studentów kierunku lekarskiego” realizowany przez dwie studentki: Agnieszkę Szyszkowską oraz Angelicę Kamizelę pod opieką merytoryczną dr inż. Anny Czernieckiej-Kubiczkiej. Kwota dofinansowania – 62 500 PLN.

Nagrodzonym serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

Koncert „Legenda o żołnierzu polskim”

Katarzyna Sobas

11 listopada 2022 r., w auli Uniwersytetu Rzeszowskiego odbył się wyjątkowy koncert, którym uczczono 104. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. To już drugi taki koncert i – podobnie jak rok wcześniej – jego inicjatorami byli pracownicy Instytutu Muzyki, dyrygenci: prof. Grzegorz Oliwa i dr Katarzyna Sobas. Święto Niepodległości to dzień, w którym ze wzruszeniem i rozrzewnieniem wspominamy poświęcenie milionów naszych rodaków, podziwiamy ich odwagę i składamy im hołd. To także dzień, kiedy myśli kierujemy ku przyszłości naszej ojczyzny. Wolność i niepodległość zajmowały i zajmują szczególne miejsce w sercach Polaków, a wybuch wojny w Ukrainie w sposób bardzo okrutny uświadomił nam, że nie są to wartości dane raz na zawsze. Dlatego tak ważne jest, aby pielęgnować je nie tylko przy okazji uroczystych obchodów świąt państwowych, ale także w codziennym życiu, a postawy naszych przodków niech dodadzą nam odwagi, kiedy wolność potrzebuje ochrony.

Koncert „Legenda o żołnierzu polskim” to poetycko-muzyczna opowieść o drodze do niepodległości wpisana w wiersze Adama Kowalskiego – urodzonego w Rzeszowie poety, kompozytora, dziennikarza i kapitana Wojska Polskiego. Jego poezje są zwierciadłem codzienności polskiej armii – dni wypełnionych trudem, bólem i strachem, ale też często okraszonych

wesołą lub wręcz rubaszną piosenką żołnierską śpiewaną jakby na przekór wojnie.

Teksty Adama Kowalskiego wybrane przez Monikę Partyk zyskały nowoczesną, niezwykle świeżą i ujmującą swym pięknem muzyczną oprawę – a wszystko to za sprawą arcybogatej wyobraźni rzeszowskiego kom-

pozytora Krzysztofa Mroziaka. Utwory muzyczne przeplatane były znakomitymi narracjami autorstwa krakowskiej poetki Moniki Partyk, a zaprezentowane przez aktora Teatru im. Wandy Siemaszkowej Roberta Chodura.

Wykonawcami koncertu byli soliści: Ewa Siembida-Jachym, Kacper Bator oraz Bartosz Konsur, Chór Akademicki

Uniwersytetu Rzeszowskiego, Strzyżowski Chór Kameralny, towarzyszyli im: Lejdis Quartet w składzie: Natalia Musz, Natalia Kmita, Ola Jarosińska i Monika Bieda-Kapias, a także kwartet jazzowy, który tworzyli: Tomasz Jachym, Jakub Kozłowski, Dariusz Krzysztoń i Tomasz Nowak.

O nagłośnienie i oświetlenie podczas koncertu zadbała firma KorekSound. Całość poprowadzili dr Katarzyna Sobas i prof. Grzegorz Oliwa. Powstanie utworu i realizację koncertu „Legenda o żołnierzu polskim” dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Zamówienia kompozytorskie” realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca.

Organizatorzy koncertu wyrażają wdzięczność Władzom Uniwersytetu Rzeszowskiego za pomoc w jego organizacji.

Juliusz Kaden-Bandrowski napisał w przedmowie do tomu poezji Adama Kowalskiego *Lutnia w tornistrze*: „Życzę pieśniom kapitana Kowalskiego, aby się im udało przetrwać w tornistrach jak najdłuższe lata”. Mam nadzieję, że dzięki „Legendzie o żołnierzu polskim” spełniłmy to życzenie.

fot. D. Puchała

59 Biennale Sztuki w Wenecji

Grzegorz Frydryk

W dniach od 19 do 22 października 2022 r. odbył się wyjazd na 59 Biennale Sztuki w Wenecji. W wyjeździe uczestniczyła część kadry z Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego w składzie: dr hab. Dorota Sankowska, prof. UR, dr hab. Joanna Janowska-Augustyn, prof. UR, mgr Jolanta Łuczaj-Salej, dr Katarzyna Woźniak, prof. Tadeusz Boruta, dr hab. Jarosław Sankowski, prof. UR, dr hab. Jerzy Kierski, prof. UR i dr Grzegorz Frydryk.

Biennale w Wenecji to jedna z najważniejszych imprez artystycznych w świecie sztuki. Wystawy zrealizowane w ramach Biennale odbywają się w dzielnicach Giardini i Arsenale.

Na rozległym terenie parku Giardini

znajduje się 30 pawilonów. Każdy pawilon związany jest z konkretnym krajem i ma za zadanie promocję jego kultury i sztuki. Tematem przewodnim tegorocznej edycji jest „Mleko snów” i nawiązuje do książki Leonory Carington *Milk of dreams* – surrealistycznej malarki i pisarki, partnerki Maxa Ernsta i przyjaciółki Picassa.

Zagrożony gatunek?

Tegoroczna wystawa jest podróżą przez metamorfozę ciał oraz próbą zdefiniowania zagrożonego gatunku, jakim jest CZŁOWIEK.

Szuka artystycznej odpowiedzi na pytania:

- jak zmienia się definicja człowieka?
- co stanowi życie?
- co odróżnia człowieka od rośliny, od zwierzęcia, od nie-ludzi?
- jakie są nasze obowiązki wobec planety, innych ludzi i innych form życia?
- jak wyglądałoby życie bez nas?
- jakie są nowe możliwości współistnienia człowieka z naturą, światem i ludźmi?

W Biennale uczestniczy 80 krajów. Sama wystawa odzwierciedla bogactwo siły twórczej naszych czasów i jest uważana przez krytyków za jedną z najciekawszych w historii Biennale. (na podstawie tekstu ze strony: <https://www.italiapozaszlakiem.com/biennale-sztuki-wenecja/>)

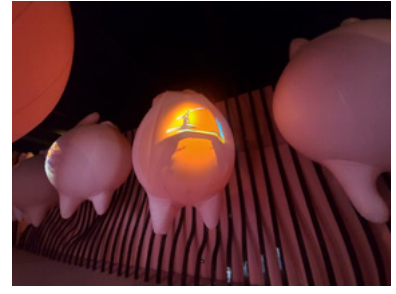

pawilon polski

pawilon wenecki

pawilon egipski

pawilon serbski

pawilon duński

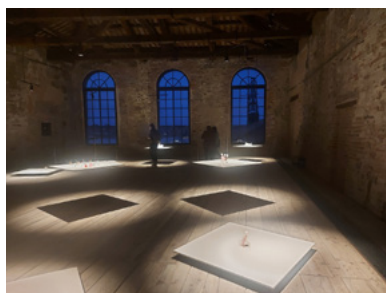

pawilon austriacki

pawilon szwajcarski

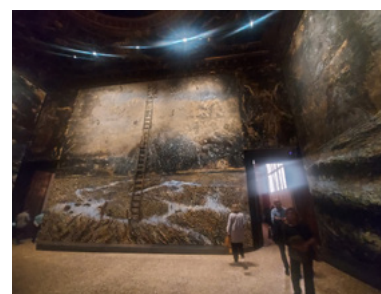
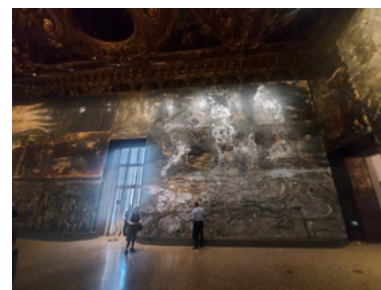
Fotorelacja z Arsenалу

Anselm Kiefer: „Na świecie nie ma nic wiecznego”.

Z okazji Biennale Sztuki w Wenecji są także organizowane wystawy towarzyszące. W tym roku mieliśmy okazję oglądać między innymi wystawę Anselma Kiefera w Palazzo Ducale. Anselm Kiefer jest uważany za jednego z najbardziej wpływowych artystów sztuki współczesnej. Jego prace były wystawiane w największych muzeach na świecie. Rok urodzin Kiefera – 1945 – zbiegł się z zakończeniem II wojny światowej, co znacząco wpłynęło na jego twórczość. Niemiecki artysta często wraca do tematyki wojennej w swoich pracach, konfrontując je z mroczną przeszłością własnego narodu. Używa różnych technik i materiałów, malarstwo, rzeźbę, fotografię łączy ze słomą, żywicą, popiołem, metalową nicią czy ziemią i węglem drzewnym.

(<https://www.vogue.pl/a/najciekawsze-wystawy-towarzyszace-59-biennale-sztuki-w-wenecji>)

Galleriedell'Accademia

Zwiedzaliśmy także Galleriedell'Accademia. Jest to muzeum sztuki w Wenecji prezentujące głównie dzieła malarstwa weneckiego od XIV do XVIII w. Mogliśmy zobaczyć dzieła dawnych mistrzów, takich jak: Giorgione, Tintoretto, Veronese, Bellini, Tycjan.

Giorgione, *Burza*

Veronese, *Uczta w domu Lewiego*

Tycjan, *Pieta*

Bellini, *Pieta*

Wszystko co dobre, szybko się kończy. Nasza grupa już po powrocie, na lotnisku w Krakowie, zrobiła sobie póżegnalne zdjęcie – odbicie w lustrze.

fot. archiwum autora

Druga edycja „Nocy Anglistów” w Uniwersytecie Rzeszowskim

Bożena Duda, Beata Kopeccka, Anna Dziama

25 listopada br., już po raz drugi, w Katedrze Anglistyki Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się „Noc Anglistów”. Wieczór wypełniony wykładami, prezentacjami i warsztatami adresowanymi przede wszystkim do uczniów szkół średnich to wydarzenie organizowane pod patronatem Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu przez ośrodki anglistyczne z całej Polski. W tym roku oferta obejmowała zajęcia, w których można było uczestniczyć stacjonarnie, oraz wykłady do obejrzenia na platformie Youtube.

Stacjonarnie w budynku Instytutu Neofilologii UR „Noc Anglistów” rozpoczął wykład dra Donalda Trindera. Podczas tego wystąpienia słuchacze zastanawiali się nad sensem – w związku z brexitem – dalszego używania w Wielkiej Brytanii systemu metrycznego wobec faktu, że tradycyjny system imperialny jest, przynajmniej w oczach Brytyjczyków, o wiele bardziej funkcjonalny.

Następnie goście Katedry Anglistyki, wśród których przeważali uczniowie szkół średnich oraz nauczyciele języka angielskiego, mogli wziąć udział w wybranych zajęciach warsztatowych. W ramach warsztatów prowadzonych przez Lynn Hoke, stypendystkę programu English Language Fellowship

prowadzącą w bieżącym roku akademickim zajęcia dla studentów filologii angielskiej, uczestnicy skupili się na zagadnieniu siły kobiet w twórczości dwóch amerykańskich piosenkarek: Beyoncé oraz Taylor Swift.

Dr Karolina Puchała-Ladzińska oraz dr Łukasz Barciński poprowadzili warsztaty tłumaczeniowe z zakresu języka polskiego i angielskiego, których głównym tematem był przekład elementów kulturowych, w tym wyrażeni idiomatycznych.

Z kolei warsztaty metodyczne przygotowane przez dra Arkadiusza Pietlucha

poświęcone były roli narzędzi cyfrowych w nauce języka angielskiego, a ich uczestnicy dowiedzieli się m.in., jak projektować proste gry do nauki języków obcych.

Gościnnie warsztaty metodyczne w duchu „Porozumienia bez przemocy” Marshalla Rosenberga przeprowadziła mgr Joanna Hulak reprezentująca Dwujęzyczną Szkołę Podstawową/ Szkołę Językową PROMAR.

Wydarzenia stacjonarne zakończyły warsztaty twórczego pisania przeprowadzone przez Cecylię Wołoch, amerykańską pisarkę i poetkę, która

w ubiegłym roku akademickim prowadziła w naszej uczelni zajęcia w ramach stypendium Fulbrighta.

Dodatkową atrakcją zarówno wykładu stacjonarnego, jak i niektórych warsztatów były konkursy z nagrodami w postaci gadżetów Kolegium Nauk Humanistycznych.

Oprócz wydarzeń stacjonarnych, pracownicy Katedry Anglistyki przygotowali także dwa wykłady online. Wykład dr Patrycji Austin poświęcony był

wykorzystaniu we współczesnej literaturze anglojęzycznej najnowszych odkryć dotyczących świata roślin i grzybów, zaś wykład dr Bożeny Kochman-Haładyj miał na celu zwrócenie uwagi na stereotypy na temat kobiet i mężczyzn obecne w przysłowiach pochodzących z różnych kultur świata. Wszystko wskazuje na to, że „Noc Anglistów” staje się już wydarzeniem cyklicznym. Jak informuje dr Marcin Markowicz z Uniwersytetu Adama Mic-

kiewicza w Poznaniu: „w tym roku «Noc Anglistów» cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem. W wydarzeniach stacjonarnych w 13 miastach w Polsce wzięło udział łącznie ponad 1000 osób”. Należy tu dodać, że wykłady online, które miały premierę w „Noc Anglistów”, są nadal dostępne na platformie Youtube, a ich oglądalność z dnia na dzień rośnie.

Zapraszamy do Internetu oraz stacjonarnie za rok!

Wydarzenie promocyjne „Dni Języka Niemieckiego Katedry Germanistyki UR i XII LO”

Ewa Czarek-Florek

Miasta w Niemczech, Austrii i Szwajcarii już przystroiły się w świąteczną szatę. Nastal więc czas, by na wydarzeniu promocyjnym „Dni Języka Niemieckiego Katedry Germanistyki UR i XII LO” przenieść licealistów z województwa podkarpackiego w klimat ulic mieniących się milionami światełek, bożona-

rodzeniowych jarmarków pachnących ponczem, piernikami i pieczonymi kasztanami, prezentów, świątecznych przysmaków kulinarnych, kolęd, obchodów Sylwestra czy noworocznego koncertu Filharmoników Wiedeńskich. Wydarzenie miało przede wszystkim charakter edukacyjny – w dniach

poprzedzających główny event odbyły się cztery konkursy poszerzające wiedzę krajo- i kulturoznawczą uczniów szkół średnich: konkurs wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego, konkurs niemieckojęzycznej piosenki zimowo-świątecznej *Nastój się na święta*, konkurs plastyczny *Mój pro-*

jekt kartki bożonarodzeniowo-noworocznej oraz konkurs kulinarny *Zsmakuj w świętach Niemiec, Austrii / Szwajcarii*. Dzięki aktywnej współpracy niezawodnych nauczycieli języka niemieckiego z Rzeszowa i regionu wzięło w nich udział aż 228 (!) licealistów. 7 grudnia odbył się główny event: bardzo licznie zgromadzeni uczniowie szkół średnich (ponad 100 gości) wzięli udział w warsztatach dr Ewy Cwanek-Florek pt. *Od świątecznych jarmarków po Sternsinger, czyli Boże Narodzenie «po austriacku»* oraz we wspólnym kolędowaniu w języku niemieckim. Następnie odbyła się uroczystość wręczenia nagród laureatom konkursów. Uczniowie otrzymali nagrody ufundowane przez Uniwersytet Rzeszowski, wydawnictwo edukacyjne *Klett* – specjalizujące się w publikacji podręczników szkolnych i akademickich oraz firmę *G2A* – największą na świecie, globalną platformę marketplace produktów cyfrowych, takich jak gry, giftcardy czy oprogramowanie. Wszystkie prace zgłoszone na konkurs plastyczny i kulinarny zostały oddane na kiermasz charytatywny. Dzięki sprzedaży

kartek świątecznych i ciast bożonarodzeniowych udało się zebrać niemałą kwotę datków (157 zł) na karmę dla psów w schronisku Kundelek. Świąteczne piosenki i dania zostały ocenione i nagrodzone raz jeszcze w konkursie publiczności. Spotkanie zakończyło się wspólnym kolędowaniem w języku niemieckim.

Kolejna edycja wydarzenia promocyjnego naszego cyklu „Dni Języka Niemieckiego Katedry Germanistyki UR i XII LO” – za rok. Już dziś zapraszamy serdecznie!

Mikołajki z Archeologią – dni otwarte Instytutu Archeologii UR

Katarzyna Trybała-Zawiślak

8–9 grudnia bieżącego roku, w Instytucie Archeologii odbyły się Mikołajkowe Dni Otwarte adresowane do uczniów szkół średnich. Dla uczestników przygotowano trzy sale tematyczne. Pierwsza dotyczyła badań prowadzonych przez pracowników Instytutu przedstawionych w formie ciekawych i bogato ilustrowanych posterów. Wyświetlano także filmy z wykopalisk i z innych akcji terenowych, nakręcone np. podczas spektakularnego przenoszenia starożytnego pieca do wypalania ceramiki z osady w Malhowicach na teren Instytutu Archeologii. W kolejnej sali tematycznej uczniowie uczestniczyli w zajęciach prezentujących nowoczesną archeologię. Zapoznali się z naszym najnowszym sprzętem używanym

w archeologii terenowej – magnetometrem i georadarem, laserowym tachimetrem, dronem oraz oprogramowaniem GIS. Wielką popularnością cieszyła się trzecia sala tematyczna, w której uczniowie spotkali się z działaczami Koła Naukowego Studentów Archeologii. Na naszych miłych gości czekały tam niezwykle ciekawe pokazy rekonstruktorskie z różnych okresów i epok – od pradziejów po czasy nowożytne. Przygotowana została także loteria mikołajkowa – za głosy oddane w plebiscycie na najciekawsze badania Instytutu Archeologii można było zdobyć atrakcyjne nagrody, w tym książki oraz gadżety promocyjne UR. Zgodnie z tradycją mikołajkową wszyscy uczniowie wyszli z Instytutu z małymi upominkami. W sumie w ciągu dwóch dni otwartych Instytut Archeologii odwiedziło około 120 uczniów szkół średnich z terenu województwa podkarpackiego. Ze względu na duże zainteresowanie takimi akcjami wśród licealistów i na ich prośbę przygotowujemy już kolejne spotkania tematyczne. Do zobaczenia w Instytucie Archeologii!

Sztuka łączy. O współpracy Instytutu Sztuk Pięknych z Facultad de Bellas Artes

Anna Steliga

Początkiem współpracy pomiędzy naszą uczelnią a uniwersytetem w Madrycie był staż dwóch pracowników Instytutu Sztuk Pięknych na tamtejszej uczelni. Prodziekan KNH dr Anna Steliga oraz wicedyrektor ISP dr Kamila Bednarska w lutym 2022 r. wyjechały do Facultad de Bellas Artes Universidad Complutense de Madrid – Ciudad Universitaria w ramach projektu „Jednolity program zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia POWR”.

Uniwersytet Madrycki (Universidad Complutense de Madrid, UCM) to hiszpańska placówka, która jest jedną z najstarszych uczelni na świecie, a Wydział Sztuk Pięknych jednym z najbardziej innowacyjnych. Wykładowcy prowadzą w nim kształcenie na następujących kierunkach w zakresie studiów pierwszego stopnia: konserwacja i restauracja, sztuki piękne, dziedzictwo kulturowe, projektowanie oraz studia magisterskie: badanie sztuki i twórczości, projektowanie, ochrona dziedzictwa kulturowego i edukacja w instytucjach społecznych i kulturalnych.

Celem naszego stażu było m.in. zapoznanie z programami kształcenia artystów na wszystkich kierunkach z obszaru sztuki, obserwacja wybranych prowadzonych zajęć, poznanie zaplecza dydaktyczno-badawczego,

poznanie bazy infrastruktury wspomagającej proces dydaktyczny, wymiana doświadczeń w zakresie metod i technik kształcenia.

Podczas stażu miałyśmy okazję uczestniczyć w regularnych zajęciach ze studentami.

Podziwiałyśmy między innymi Pracownię Rysunku Anatomicznego (a w niej półkolistą aulę ze schodkowymi podestami, ogrom anatomicznych pomocy dydaktycznych, bardzo ciekawe krzesło-sztalugi do pracy nad rysunkiem anatomicznym), Pracownię Malarstwa (kolejna półkolistą aulą umożliwiającą każdemu studentowi swobodny dostęp do modelu i tam podpatrzyłyśmy ekonomiczny sposób przechowywania prac studenckich), Pracownię Rzeźby (zachwyciły nas ogromne przestrzenie niczym hale produkcyjne, np. do pracy w kamieniu), czy też Pracownię Muralu (osobny budynek oddany całkowicie we władanie studentów na realizację ich nawet najbardziej szalonych pomysłów).

W ramach zajęć z grafiki byłyśmy ze studentami w Imprenta Municipal – Artes del Libro, czyli w miejskiej drukarni, gdzie podziwiałyśmy historię książki artystycznej. Kolorowi, tolerancyjni i różnorodni studenci Facultad de Bellas Artes zachwycili nie tylko swoją otwartością na nas, ale też swoją kre-

Kamila Bednarska i Anna Steliga przed jednym z budynków Universidad Complutense de Madrid – Ciudad Universitaria

atywnością, która nie zna granic, wyrażonej np. na szafkach studenckich – polu wolności i niczym nieskrępowanej ekspresji twórczej.

Rezultatem tej wizyty jest podpisanie nowego porozumienia w ramach programu Erasmus+. Nasze Uczelnie mogą teraz prowadzić wymianę studentów i pracowników oraz koordynować międzynarodowe projekty lub brać w nich udział jako partnerzy.

Pierwszym wspólnym projektem jest „Międzynarodowy projekt artystyczno-naukowy ART & LIFE 2”. To wystawy „Życie i śmierć”, a także symposium naukowe „Powstanie – Trwanie – Przemijanie – Odradzanie”. Pomysłodawcami, a zarazem głównymi koordynatorami projektu są Instytut Sztuk Pięknych (Kolegium Nauk Humanistycznych, Uniwersytet Rzeszowski, Polska) i Katedra Biotechnologii (Instytut Biologii i Biotechnologii, Kolegium Nauk Przyrodniczych, Uniwersytet

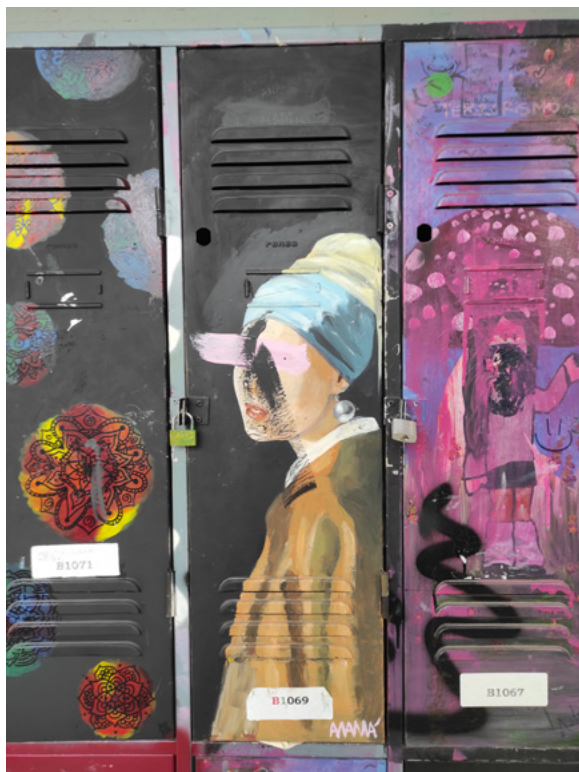

Pracownia Rysunku Anatomicznego w Facultad de Bellas Artes pełna anatomicznych pomocy dydaktycznych i krzesła-sztalugi

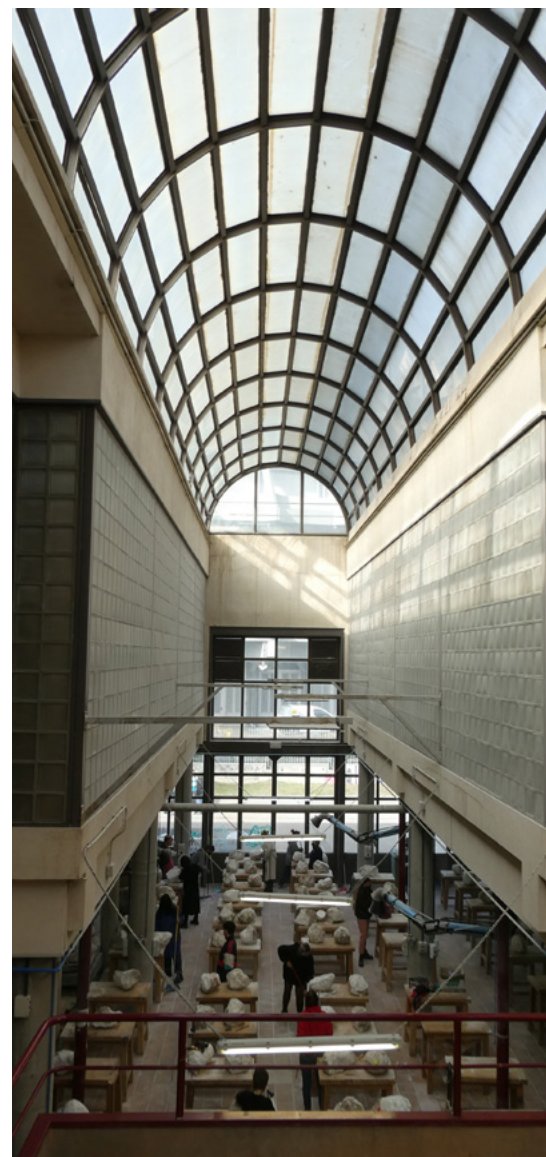
Rzeszowski, Polska), a także ceniona w środowisku twórczym artystka Elżbieta Wela Wierzbicka (Wela Atelier Galerie d'Art, Francja). Koncepcja ART & LIFE 2 zakłada promocję sztuk wizualnych w szeroko pojętym obszarze społecznym. Zwracamy uwagę na potrzebę obecności sztuki w przestrzeni społecznej oraz możliwości wykorzystania jej potencjału oraz wartości społecznych w wieloaspektowym procesie edukacyjno-wychowawczym. W tej edycji, oprócz uczestników z Polski, biorą udział zaproszeni twórcy i naukowcy z Brazylii, Węgier, Francji, Słowacji, Ukrainy i właśnie z Hiszpanii. Prezentację oraz promocję dorobku plastycznego i naukowego tego projektu zaplanowano na lata 2022–2023 we Francji, Hiszpanii i na Węgrzech. Udział w tym projekcie wzięła dziekan Facultad de Bellas Artes – Elena Blanch González, a także wykładowcy-artyci: Manuel Hernández Belver, Margarita González Vázquez, Juanita Bagés Villaneda, Jose Carlos Espinel i Miguel

Ranilla Rodríguez. W lutym 2023 r. wystawa projektu zagości w jednej z dwóch uczelnianych galerii – Salon de Actos. Obecnie trwa kolejny projekt, do którego zaprosiliśmy hiszpańskich artystów. Jest to „Międzynarodowy projekt artystyczno-naukowy. Kantor. Trzeba być... (2022–2023)”. Swój udział zapowiedzieli: Margarita González, Pedro Terrón, Rodrigo Flechoso i Elena Blanch.

fot. A. Steliga

Szafki studenckie są polem wolności i niczym nieskrępowanej ekspresji twórczej

Pracownia Rzeźby to imponujące przestrzenie-hale produkcyjne

Begegnungen auf der Grenze/ Rencontres à la frontière/ Spotkania na granicy, czyli Przyływa statek załadowany pieśniami adwentowymi, kołędami i pastoralkami z Rzeszowa do Kraju Saary

Mirosław Dymon

Długo nie było możliwości bezpośrednich kontaktów, poza drogą on-line, z naszymi partnerami z Niemiec. Sytuacja epidemiczna oraz związane z tym zmiany w funkcjonowaniu społecznym pokrzyżowały wiele planów wyjazdowych związanych z działalnością naukowo-artystyczną w ostatnich latach. Także pracownicy i studenci Instytutu Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego musieli zrezygnować z wielu konferencji i koncertów. Od dwóch lat przygotowywaliśmy się do wyjazdu w ramach międzynarodowego programu pt. *Begegnungen auf der Grenze / Spotkania na granicy / Rencontres à la frontière*, którego organizatorem od 25 lat jest Kraj Saary. Na specjalne zaproszenie pana Hanasa Bollingera – prezesa Stowarzyszenia „Spotkania na Granicy” oraz Stowarzyszenia VEUBE – Spohns Haus, a także przedstawicieli władz Fundacji Kultury i Edukacji Europejskiej z siedzibą w Nonnweiler-Otzenhausen w osobach: przewodniczącej – pani Roswithy Jungfleisch i pana dra Hanspetera Georgi, ministra Saarland, przewodniczącego Kuratorium, w dniach 23–27 listopada udało się zrealizować planowane od dawna koncerty. Szczególną motywacją do wyjazdu było 25-lecie współpracy niemieckiego stowarzyszenia z partnerami z Francji, Luksem-

Hochschule für Musik Saar: prof. UR Mirosław Dymon; mgr Maria Więcko, prezes Stowarzyszenia „Begegnungen auf der Grenze”; prorektor HfM Saar Frank Wörner

Blieskastel-Mimbach, próba przed koncertem; dr hab. Bożena Stasiowska-Chrobak, prof. UR i Chór Instytutu Muzyki UR

burgu, Włoch, Ukrainy i Polski. Dla województwa podkarpackiego Saarland jest oficjalnym partnerem już od 15 lat, a początki współpracy zainicjowały szkoły wyższe, Uniwersytet oraz Hochschule für Musik kraju Saary oraz Uniwersytet Rzeszowski z ówczesnym Wydziałem Pedagogiczno-Artystycznym, a później z Instytutem Muzyki.

Dawno oczekiwana wizyta chóru Instytutu Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego pod batutą dr hab. Bożeny Stasiowskiej-Chrobak, prof. UR, wsparta przez Podkarpacki Kwintet Akordeonowy „AMBITUS V”, afiliowany przy Uniwersytecie, pod kierunkiem dra hab. Mirosława Dymona, prof. UR, spotkała się z wielkim zainteresowaniem, serdecznością i wielkim aplauzem słuchaczy podczas koncertów.

Pierwszy z nich był przypomnieniem i nawiązaniem nowych kontaktów z Hochschule für Musik Saar, którą reprezentowali: rektor prof. Jörg Nonweiler oraz prorektor prof. Frank Wörner. Na spotkaniu nasi studenci zaśpiewali kilka pieśni adwentowych i polskie kolędy, a strona niemiecka przygotowała recital prof. kontrabasau Szymona Marciniaka, ze wspaniałym utworem fińskiego kompozytora Teppo Hauta-aho, pt. *Hommage à Johann Matthias Sperger* oraz dwóch śpiewaków, tenora i barytona, którzy wykonali arie z opery Wolfganga Amadeusza Mozarta *Così fan tutte*. Zachwyty, gratulacje, towarzyszyły następnie spotkaniu przy kawie wszystkich uczestników tego wyjątkowego spotkania.

Główne koncerty chóru Instytutu Muzyki i Podkarpackiego Kwintetu Akordeonowego odbyły się 25, 26 i 27 listopada, pierwsze dwa w kościołach ewangelickich, w Mimbach i Saarlouis, a trzeci w Akademii Europejskiej w Otzenhausen. Program koncertów składał się z trzech części: rozpoczął chór a capella wspaniałymi kolędami i pastorałkami: *Wśród nocnej ciszy; W żłobie leży; Gdy śliczna Panna; Zaśnij już, oczka zmruż; Dzisiaj w Betlejem,*

Blieskastel-Mimbach, dr hab. Bożena Stasiowska-Chrobak, prof. UR i Chór Instytutu Muzyki UR

Akademia Europejska w Otzenhausen, dr hab. Bożena Stasiowska-Chrobak, prof. UR i Chór Instytutu Muzyki UR

Akademia Europejska w Otzenhausen, Chór Instytutu Muzyki UR

Sarrlouis, Podkarpacki Kwintet Akordeonowy Ambitus V, prof. Paweł Paluch; mgr Krzysztof Marek; mgr Weronika Sura, prof. UR Mirosław Dymon

Przybieżeli do Betlejem pasterze, Cicha noc; następnie kwintet Ambitus V wykonał: *Arię z Suity nr 3 D-dur Jana Sebastiana Bacha; Suitę kolęd w opracowaniu Feliksa Rączkowskiego, Modlitwę z Suity Gotyckiej op. 25; Divertimento B-dur KV 137 Wolfganga Amadeusza Mozarta, i trzeciej części, którą zainicjował Chór śpiewając: Hej w Dzień Narodzenia; Z Narodzenia Pana; Hola, Hola pasterze z pola; A spis Bartek, Symek, Wojtek; My też pastuszkowie. Na zakończenie zabrzmiała przepięknie opracowana przez prof. Pawła Palucha kolęda *O Gwiazdo Betlejemka* we wspólnej interpretacji chóru i kwintetu.*

Koncerty w Niemczech odbyły się szerokim echem w tamtejszej prasie, m.in. w *Wochenspiegel Saarland* i *Amtliche Bekanntmachungsblatt der Gemeinde Gersheim*. Wszystkie kończyły się bisami, w których kolęda *Cicha noc – Stille Nacht* śpiewana była nie tylko przez wykonawców, ale z rozrzwinnieniem i łezką w oku przez całą publiczność nagradzającą rzesistymi oklaskami to wspaniałe przedsięwzięcie. Okres Adwentu, oczekiwania na Święta Bożego Narodzenia, ogólna serdeczność i wzruszenie stworzyły niezapomnianą atmosferę, którą na długo zapamiętamy wszyscy. Pobyt w Kraju Saary stał się przedsięwzięciem zarówno kulturalnym, artystycznym, jak i edukacyjnym dla obu stron, a muzyka udowodniła po raz kolejny, że nie istnieją dla niej żadne bariery. Odnowione kontakty i nowe przyjaźnie zapewne zaowocują ożywioną wymianą pracowników i studentów z partnerami tego uroczego zakątka Niemiec.

Rynek Saarbrücken, Chór Instytutu Muzyki UR

Promocja kultury polskiej w Stanach Zjednoczonych

Krzysztof Kostrzewa

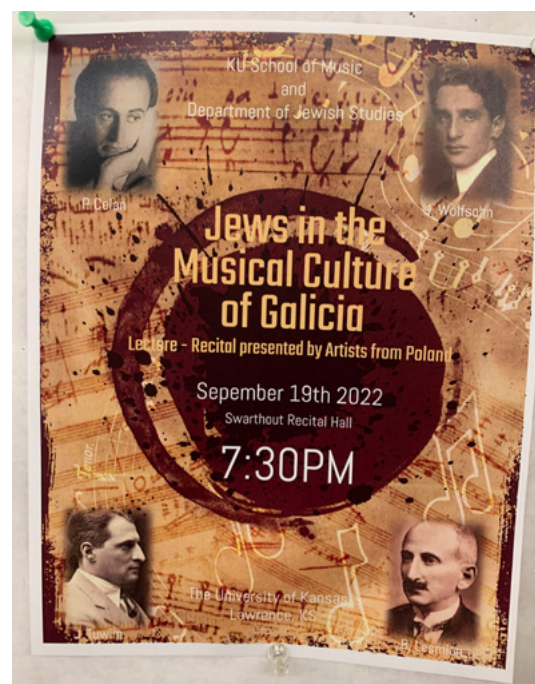
We wrześniu 2022 r. grupa pracowników Instytutu Muzyki UR przebywała w Stanach Zjednoczonych na zaproszenie prof. Sławomira Dobrzańskiego z Kansas State University w Manhattan z Wydziału Muzyki, Teatru i Tańca (School of Music, Theatre and Dance). Instytut Muzyki UR reprezentowały cztery osoby: dr hab. Ewa Nidecka, prof. UR (teoria muzyki, kompozycja, fortepian), dr hab. Magdalena Prejsnar-Wąsacz, prof. UR (fortepian), prof. dr hab. Maciej Gallas (tenor) oraz dr hab. Krzysztof Kostrzewa, prof. UR (kompozycja, teoria muzyki).

Celem wyjazdu była promocja kultury polskiej i żydowskiej za granicą. Pracownicy Instytutu Muzyki dali dwa koncerty noszące tytuł „Jews in the Musical Culture of Galicia” (Żydzi w kulturze muzycznej Galicji). Pierwszy koncert odbył się w niedzielę 18 września w audytorium McCain w Uniwersytecie Stanowym Stanu Kansas w mieście Manhattan (Kansas State University, Manhattan, KS), w sali koncertowej Kirmser Hall. Drugi koncert miał miejsce w poniedziałek 19 września w sali koncertowej Swarthout Recital Hall w Uniwersytecie Stanu Kansas w mieście Lawrence (The University of Kansas, Lawrence, KS).

Koncert w Manhattan nosił podtytuł „Jewish and Jewish Inspired Music from Polish-Ukrainian Borderland” (Muzyka żydowska i inspirowana kul-

turą żydowską z polsko-ukraińskiego pogranicza). Na początku koncertu Ewa Nidecka wygłosiła półgodzinny multimedialny wykład pt. „Famous and Forgotten Jewish Musicians of Galicia” (Znani i zapomniani żydowscy muzycy Galicji) o zapomnianych artystach polskich pochodzenia żydowskiego działających w pierwszej połowie XX wieku. Należeli do nich m.in. urodzony w Krakowie w 1879 (zmarły w 1945 w Nowym Jorku) pianista i pedagog Seweryn Eisenberger – z sukcesami występujący w Carnegie Hall, a także śpiewak operowy, tenor Marceli Sowilski (urodzony w 1880 w Chmielniku koło Rzeszowa, zmarły w 1944 w Warszawie). W ramach wykładu Ewa Nidecka zaprezentowała archiwalne nagrania tych artystów. Wykład stanowił zarazem promocję książki *Żydzi w kulturze muzycznej Galicji*, t. 1 (red. E. Nidecka), wydanej w roku 2021 przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Bezpośrednio po wykładzie miał miejsce koncert pieśni autorstwa Krzysztofa Kostrzewy i Ewy Nideckiej do tekstów poetów żydowskich – Paula Celana, Juliana Tuwima oraz Bolesława Leśmiana. Najobficiej była tu reprezentowana twórczość poetycka Paula Celana. Pieśni Krzysztofa Kostrzewy do tekstów tego poety zostały zgromadzone w trzech cyklach: *Trzy pieśni do słów Paula Celana* (2020), *„Kwiaty wieczności” – dwie pieśni do słów Paula*

Afisz koncertu w Uniwersytecie Stanu Kansas w mieście Lawrence

Maciej Gallas i Ewa Nidecka w Uniwersytecie Stanu Kansas w Lawrence

Wykonawcy oraz profesor John Stephens po koncercie w Lawrence

Magdalena Prejsnar-Wąsacz i Maciej Gallas podczas koncertu w Manhattan

Magdalena Prejsnar-Wąsacz w Uniwersytecie w Manhattan

Celana (2021) oraz *Nächtlich geschürzt do słów Paula Celana* (2022). Pieśni te, w oryginalnym niemieckim języku wykonał Maciej Gallas (tenor) wraz z Magdaleną Prejsnar-Wąsacz (fortepian). W przypadku ostatniej pieśni było to prawykonanie światowe. Paul Celan pisał swoją poezję w cieniu doświadczenia Zagłady. Wątki biograficzne potrafił połączyć z ogólnoludzkim odczuwaniem świata. Zaliczany jest do największych poetów XX wieku. Skomponowane w latach 2020–2022 ujęte w trzy cykle pieśni Krzysztofa Kostrzewy do słów Paula Celana wpisują się w bogatą już literaturę dzieł muzycznych inspirowanych poezją tego żydowskiego poety piszącego po niemiecku – utwory muzyczne z tekstami Celana pisali m.in. Heinz Holliger, Harrison Birtwhistle, a wśród polskich kompozytorów Florian Dąbrowski (*Celanstimmen*, 1986) i Szymon Brzózka (*Pięć pieśni do słów Paula Celana na bas-baryton i fortepian*, 2002). Maciej Gallas i Magdalena Prejsnar-Wąsacz wykonali następnie jeszcze jedną pieśń Krzysztofa Kostrzewy – „*Matka*” do słów Juliana Tuwima (2022). Było to prawykonanie światowe. Co łączy Paula Celana i Juliana Tuwima? Można znaleźć kilka wspólnych cech obu poetów. Obaj ocaleni z Zagłady, ich matki zostały zamordowane przez niemieckich nazistów podczas II wojny

światowej, obaj dowiedzieli się o tych faktach od innych osób. Wyrazem tych przeżyć były poruszające wiersze poświęcone swoim zamordowanym matkom. Wiersze obu poetów zostały wykorzystane w pieśniach Krzysztofa Kostrzewy – w pieśni *Espenbaum* (*Osiko*) będącej pierwszym ogniwem cyklu „*Kwiaty wieczności*” – *dwie pieśni do słów Paula Celana* oraz we wspomnianej pieśni *Matka* do słów Juliana Tuwima.

Na zakończenie części wokalnoinstrumentalnej koncertu wybrzmiała pieśń Ewy Nideckiej *Nie obiecuję ci prawie nic* do słów Bolesława Leśmiana (2022), którą wykonał Maciej Gallas (tenor), z akompaniamentem autorki (fortepian). Było to światowe prawykonanie. Słuchacze mogli na bieżąco śledzić poetycką treść i różne oblicza tematyki w ujęciu poetów żydowskich wszystkich wykonywanych pieśni w wydrukowanych tekstach wierszy w wersji dwujęzycznej – oryginalnej (niemieckiej i polskiej) oraz w angielskim przekładzie.

Finał koncertu stanowiły trzy *Parafrazy na tematy żydowskie* Juliusza Wolfsohna: *Schluf Main Tochter*, *Lomir Sech Iberbeten*, *Oi Avrom*. Wykonała je na fortepianie Magdalena Prejsnar-Wąsacz. Ostatnia parafraza miała na Uniwersytecie w Manhattan swoje światowe prawykonanie.

Od lewej K.Kostrzewa, M.Prejsnar-Wąsacz, E.Nidecka i M.Gallas w Lawrence

Twórczość Juliusza Wolfsohna jest w Polsce zupełnie nieznaną. Był pianistą, recenzentem muzycznym i kompozytorem. Studiował grę na fortepianie w Warszawie, Moskwie oraz w Wiedniu (u Teodora Leszetyckiego). Zbierał żydowskie pieśni ludowe i aranżował je w wirtuozowskim stylu na fortepian, a także na fortepian i orkiestrę. Jego twórczość bywa porównywana do spuścizny Franciszka Liszta, który w wirtuozowskich *Rapsodiach węgierskich* czerpał z bogactwa węgierskiego folkloru.

Zarówno wykład, jak i koncert były bardzo dobrze przyjęte przez obecnych na widowni studentów i pracowników uniwersytetów w Manhattan i Lawrence. Koncerty o podobnej tematyce rzadko pojawiają się w USA, co podkreślali gospodarze. Z dużym zainteresowaniem spotkała się sama formuła koncertu, którego część muzyczna została poprzedzona wykładem przedstawiającym powiązane z tematem tło historyczno-kulturowe.

W trakcie pobytu pracowników Instytutu Muzyki UR w USA miał też miejsce koncert charytatywny dla pensjonariuszy i pracowników Domu Spokojnej Starości (St. Joseph's Senior Home) prowadzonego przez Siostry Służebniczki Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej (The Little Servant Sisters of the Immaculate Conception) w Woodbridge w stanie New Jersey.

Ze względu na duże zainteresowanie i oddźwięk w społeczności akademickiej i żydowskiej w USA wyjazd należy zaliczyć do niezwykle udanych.

Od lewej Magdalena Prejsnar-Wąsacz, Ewa Nidecka i Krzysztof Kostrzewa w Lawrence

Pani prof. dr hab. Dariya Bercha – wspomnienia

15 listopada 2022 r. w wieku 85 lat odešla od nas Pani prof. dr hab. Dariya Bercha. Z naszą uczelnią była związana przez 15 lat, od 1993 r. zatrudniona na stanowisku profesora w Instytucie Fizyki Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, a następnie Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Pani Profesor była absolwentką Wydziału Fizyczno-Matematycznego Uniwersytetu w Czerniowcach (1958 r.), na którym rozpoczęła również swoją karierę naukową i zawodową zwieńczoną uzyskaniem stopnia doktora nauk fizycznych w 1966 r. To właśnie w Katedrze Fizyki Półprzewodników Uniwersytetu w Czerniowcach podjęła się badań dotyczących stanów energetycznych kryształów półprzewodnikowych, opisu ich symetrii w ramach teorii grup oraz wyjaśniania ich właściwości fizycznych. Te badania rozwijała również w Katedrze Fizyki Półprzewodników Państwowego Uniwersytetu w Uzhorodzie w Ukrainie, w którym rozpoczęła pracę w 1967 r., współpracując z tamtejszymi grupami eksperymentalnymi i poszerzając spektrum swoich badań o kolejne materiały półprzewodnikowe, w tym kryształy warstwowe, łańcuchowe i układy o niskiej symetrii. Po uzyskaniu w 1989 r. stopnia doktora habilitowanego, a następnie w 1991 r. tytułu profesora postanowiła swoje życie zawodowe związać również z naszą uczelnią, która wówczas przeżywała dynamiczny rozwój, wzmacniając swoje kadry przed powołaniem uniwersytetu. Pani Profesor z entuzjazmem i zaangażowa-

niem zaczęła rozwijać swoją tematykę badawczą w Instytucie Fizyki naszej uczelni, skupiając wokół siebie młodych współpracowników i prowadząc cotygodniowe seminaria dla licznego grona słuchaczy. Z kolei dla studentów prowadziła wykłady z mechaniki kwantowej, fizyki fazy skondensowanej, wykłady monograficzne i seminaria magisterskie, kładąc zawsze nacisk na to, aby jej przekaz był zrozumiały i dopracowany w szczegółach. Na przestrzeni 15 lat wielu z Jej rzeszowskich studentów i magistrantów podjęło studia doktoranckie, obroniło doktoraty, jak i przedstawiło rozprawy habilitacyjne z fizyki w czołowych polskich uczelniach i jednostkach naukowych. Pani Profesor była autorką ponad 140

wysoko cenionych publikacji z zakresu fizyki półprzewodników, jednej monografii, promotorką 14 prac doktorskich oraz recenzentką 5 prac habilitacyjnych. Wielokrotnie nagradzana najwyższymi odznaczeniami za pracę naukową i dydaktyczną. Była również pomysłodawczynią studenckiej Konferencji Młodych Fizyków organizowanej po dzień dzisiejszy w Instytucie Nauk Fizycznych UR. Naszym studentom udzielała życiowych rad; Jej zdaniem, każdy powinien zajmować się w życiu tym, co lubi, a najlepiej, aby umiał pogodzić swoje pasje z pracą zawodową. Twierdziła, że fizyka uczy logiki, porządku oraz pozwala opowiadać i zrozumieć świat.

Po przejściu na emeryturę nadal utrzymywała kontakty z pracownikami INF, żywo interesując się naszym życiem uniwersyteckim. **Panią Profesor zachowamy w naszej pamięci, a ja w szczególności jako Jej uczennica, jako cennego naukowca, bardzo dobrego wykładowcę, wyrozumiałego, cierpliwego i życzliwego nauczyciela akademickiego.**

*Małgorzata Sznajder
dyrektor Instytutu Nauk Fizycznych UR*

Wspomnienie prof. dra hab. Tadeusza Lulka, byłego pracownika Instytutu Fizyki UR

Śp. Profesor Darię Berchę miałem okazję poznać w latach 1997–2010, podczas swojej pracy naukowo-dydaktycznej w ośrodkach akademickich Rzeszowa. Uważam Ją za jeden z fila-

rów fizyki w tym środowisku, chociaż nie zajmowała eksponowanych stanowisk w strukturach uczelnianych. Była natomiast wybitnym specjalistą w dziedzinie fizyki teoretycznej materii skondensowanej, twórczo rozwijającej teorię symetrii ze szkoły prof. Lubar-

skiego z Charkowa i przekazującym ją młodszym współpracownikom i studentom. Jej wiedzę i erudycję miałem okazję poznać bezpośrednio na kilku międzynarodowych konferencjach z fizyki, m.in. w dyskusjach z prof. Zakiem z Inst. Technology w Haifie.

W kontaktach koleżeńskich dała się poznać jako człowiek szlachetny, skromny, życzliwy wobec współpracowników i ofiarny w dzieleniu się wiedzą. Wieczny odpoczynek racz jej dać, Panie!

Tadeusz Lulek

Podsumowanie działalności Studenckiego Koła Naukowo-Artystycznego ZAPĄŁ

W dniach 2–30 września w Galerii Miejskiego domu Kultury w Łąncucie odbyła się wystawa „Wypalone”. Wydarzenie podsumowywało całoroczną działalność w roku akademickim 2021/2022 członków Studenckiego Koła Naukowo-Artystycznego ZAPĄŁ działającego przy Instytucie Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Uczestnicy prezentowali przede wszystkim swoje własne wizje artystyczne w formie rzeźb oraz płaskorzeźb wykonanych z ceramiki oraz porcelany. Druga część wystawy to temat przyrody ukazany w formie ceramicznej mozaiki, złożonej z dwudziestu dwóch autorskich kafelków. Wernisaż wystawy udokumentowany został w formie fotografii oraz wywiadów przez lokalne media, które można obejrzeć na ich stronie lancut.org.

fot. J. Michałek, E. Soński dla portalu lancut.org

Międzynarodowy Dzień Radiologii

8 listopada 1895 r. miało miejsce wydarzenie, które na zawsze zmieniło medycynę. W tym dniu profesor Uniwersytetu w Wurzburgu Wilhelm Roentgen odkrył nowy rodzaj promieniowania, dzięki któremu stało się możliwe bezinwazyjne obrazowanie wnętrza ciała ludzkiego. Tak narodziła się nowa dziedzina medycyny – radiologia.

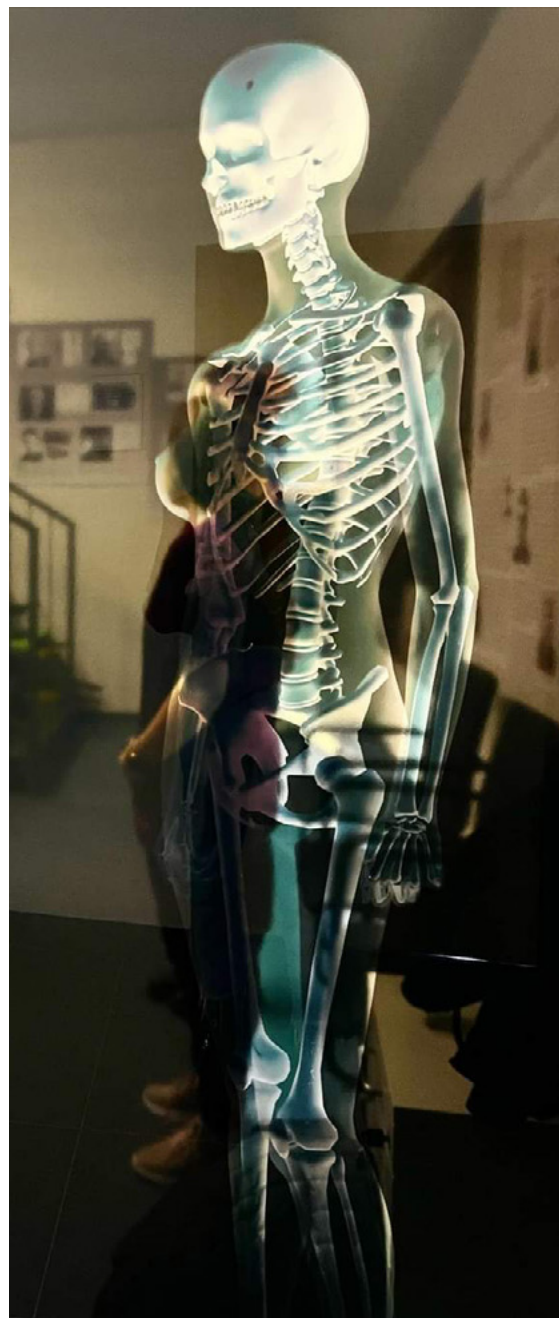
Aby upamiętnić to historyczne wydarzenie, obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Radiologii (International Day of Radiology – IDoR). Jest to coroczne wydarzenie promujące rolę obrazowania medycznego we współczesnej opiece zdrowotnej. IDoR jest obchodzony 8 listopada każdego roku i zbiega się z rocznicą odkrycia promieni rentgenowskich. Ma także na celu budowanie większej świadomości wartości, jaką radiologia wnosi do bezpiecznej opieki nad pacjentem oraz lepszego zrozumienia przez społeczeństwo kluczowej roli, jaką

pracownicy radiologii odgrywają w realizowaniu opieki zdrowotnej.

Międzynarodowy Dzień Radiologii jest obchodzony w Rzeszowie od roku 2019, a głównym realizatorem jest Studenckie Koło Naukowe „Młoda Elektroradiologia” działające na kierunku elektroradiologia w Uniwersytecie Rzeszowskim. Tradycyjna wystawa jest lokalizowana w galerii handlowej Milenium Hall. Pozwala to na szeroką promocję zarówno radiologii, jak i jej święta. Ekspozycję tworzy 20 tablic określających kamienie milowe polskiej radiologii. Dla szerokiej publiczności niewątpliwą atrakcją jest ścianka z otworami na głowy, gdzie można wykonać sobie okolicznościową fotografię.

W roku 2022 SKN „Młoda Elektroradiologia” również zorganizowało rocznicową ekspozycję, która cieszyła się dużym zainteresowaniem.

SKN „Młoda Elektroradiologia”

Andrzejki w Uniwersytecie Rzeszowskim

Wiktorija Schabowska

29 listopada w Uniwersytecie Rzeszowskim Studenckie Koło Naukowe AktURa zorganizowało wydarzenie, którego celem było pokazanie tradycji wigilii świętego Andrzeja.

Andrzejki to wieczór wróżb, czyli zabawa polegająca na wróżeniu przyszłości, organizowana w wigilię dnia św. Andrzeja. Andrzejki wywodzą się z pogańskiego święta. Ślady jego obchodów znajdują się w starożytnych tekstach opisujących greckie święto związane z imieniem Andreas oraz ze słowami „andros” i „anes”, które łączy się z kultem boga miłości, płodności, jasnowidzenia i wróżb.

Uczestnicy wydarzenia mogli wziąć

udział w wielu zabawach, które wpisane są w andrzejkowe tradycje. Rzucanie grosika do fontanny, niegdyś wierzone, że ta wróżba spełnia marzenia. Przebijanie papierowych serc szpilką miało zdradzić imię przyszłego partnera lub partnerki. Największym zainteresowaniem cieszyły się przepowiadające przyszłość kości. Wyrzucona liczba oczek kryła w swym znaczeniu wróżbę najbliższej przyszłości.

Tradycja andrzejkowych wróżb sięga nawet kilka wieków wstecz i znacząco się zmieniła w przeciągu kilkuset lat. Początkowo udział w zabawie brały tylko dziewczęta, i to niezamężne, a mężczyźni bawili się wspólnie przy

okazji katarzynek. Zmienił się również sam stosunek do wróżb – niegdyś wierzone, że z pewnością spełnią się one w przyszłości, natomiast dzisiaj podchodzimy do tego z większym dystansem i traktujemy ten wieczór jako pretekst do świetnej zabawy.

„Aktywni w kulturze” to motto zrzeszające wszystkich działaczy AktURy. Studenckie Koło Naukowe AktURa tworzą studenci kulturoznawstwa. Jednym z założeń koła jest edukowanie odbiorców w temacie tradycji i kultury.

fot. M. Fuhrman

I Integracyjne Akademickie Mistrzostwa Podkarpacia w Pływaniu

Iwona Tabaczek-Bejster

26 listopada 2022 r. na pływalni ROSiR przy ulicy Jałowego 23a w Rzeszowie odbyły się Akademickie Mistrzostwa Województwa Podkarpackiego w Pływaniu kobiet i mężczyzn edycja 2022/23. Gospodarzem mistrzostw był KU AZS WSiZ Rzeszów. Po raz pierwszy na tego typu zawodach rozegrano konkurencje dla studentów z niepełnosprawnościami. BON i KU AZS UR reprezentowały dwie zawodniczki i czterech zawodników, a byli to: Aleksandra Łoboda (studentka V roku kierunku dietetyka), Barbara Nowak (studentka IV roku na kierunku lekarskim), Paweł Biernacki (student VI roku na kierunku lekarskim), Marcin Maru-

szak (student I roku na kierunku lekarskim), Gracjan Nowak (student I roku na kierunku wychowanie fizyczne), Sebastian Majewski (student I roku studiów uzupełniających na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna). Wszyscy zawodnicy podczas tych zawodów pobili swoje rekordy życiowe i zdobyli medale w swych kategoriach. Mamy nadzieję, że wyniki te przełożą się również na medale podczas Integracyjnych Mistrzostw Polski w Pływaniu. Zawodnicy na co dzień pływają pod okiem trenerów Iwony Tabaczek-Bejster i Artura Szymańskiego. Dziękujemy bardzo za zaangażowanie oraz wolę walki.

Integracyjne Mistrzostwa Polski w Tenisie Stołowym

Kwona Tabaczek-Bejster

W dniach 25–27 listopada 2022 r. w Gdańsku odbyła się kolejna edycja Integracyjnych Mistrzostw Polski AZS w Tenisie Stołowym. Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami oraz Klub Uczelniany AZS UR reprezentowały 4 zawodniczki i 2 zawodników: Wioletta Bator (studentka I roku studiów uzupełniających magisterskich kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna), Anna Bober (studentka IV roku kierunku technologia żywności i żywienia człowieka), Klaudia Pachuta (studentka I roku studiów uzupełniających magisterskich kierunku sztuki wizualne), Anna Wiktor (studentka IV roku kierunku prawo), Patryk Bem (student I roku studiów uzupełniających magisterskich kierunku administracja) oraz Aleksander Winiarski (student III roku na kierunku administracja). W Gdańsku w swoich kategoriach Klaudia Pachuta zdobyła złoty medal, Wioletta Bator srebrny medal, Anna Wiktor zajęła IV miejsce, Anna Bober była V. Studenci zaś zajęli kolejno V i VI. Dużym sukcesem jest zajęcie przez reprezentantów UR III miejsca w punktacji drużynowej.

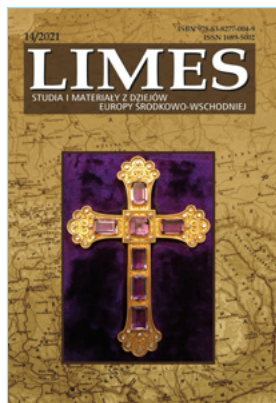
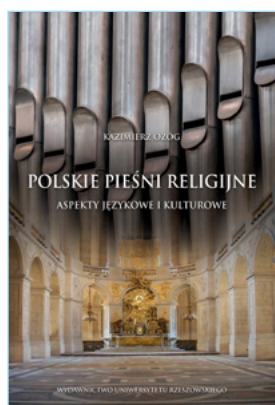
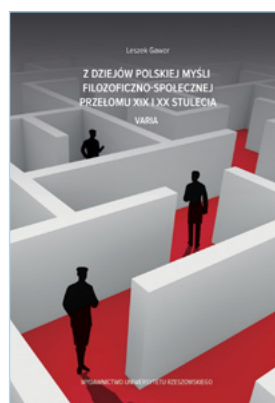
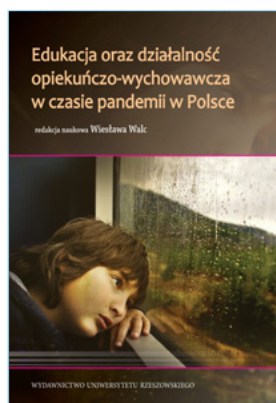
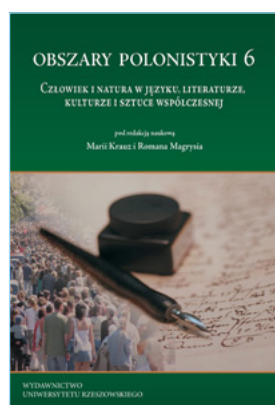
Na co dzień studenci trenują pod okiem trenera Feliksa Kordysia, który jednocześnie jest trenerem reprezentacji Polski osób niepełnosprawnych w tej dyscyplinie.

Serdecznie gratulujemy!

fot. Miluna

Nowości WYDAWNICZE

Prezentowane książki można nabywać, składając zamówienie pocztą elektroniczną lub bezpośrednio w Wydawnictwie (pok. 112; ul. prof. S. Pigonia 6, 35-310 Rzeszów).
 Wydawnictwo UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO
 e-mail: wydaw@ur.edu.pl, <https://wydawnictwo.ur.edu.pl>

Uniwersytet Rzeszowski
al. T. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów
tel.: +48 17 872 10 00 (centrala)
ur.edu.pl